

AVENO #49 - Homaj Rajtoj kaj Respondecoj – 2023

Ghenerala rimarko: pluraj informoj alvenas kun peticio - kompreneble plej multaj el ili ne plu estas aktivaj. Do, bonvolu kontroli la daton, se vi intencas subskribi ian ajn peticion.

Se vi serchas ion chi-sube: kutime mi uzis la literumadon pere de „x aŭ h“: ch, ... sh + u. Ligoj, sed ekde 2023 ĉefe la ĉapelitajn literojn.

Socio de Verduloj Esperantistaj (AVE): www.verduloj.org , novaj artikoloj je la enirpagho, aliaj sub "Dokumentoj"

Homaj Rajtoj (1947): eo.wikipedia.org/wiki/Universala_Deklaracio_de_Homaj_Rajtoj

Lingvaj Rajtoj = Homaj Rajtoj: www.linguistic-rights.org/

Tutmondaj Mondcivitanaĵ Teritorioj: www.recim.org/dem/tcm-list.htm

Rajto de memdetermino: eo.wikipedia.org/wiki/Rajto_de_memdetermino

Homaj Respondecoj (1997):

eo.wikipedia.org/wiki/Universala_Deklaracio_de_Homaj_Respondecoj

la dokumento en la angla, kiu ligas al tradukoj en ch. 40 lingvoj:

www.interactioncouncil.org/publications/universal-declaration-human-responsibilities

Internaciaj Tagoj:

3a de Majo Monda Tago de Gazetara Libereco

26-a de Julio estas la Tago de Mangrovoj & de Esperanto

= = =

1. Was versteht man unter der Nacht der erschossenen Dichter?

In der Nacht vom 29. auf den 30. Oktober 1937 wurden in Minsk, im Keller des [NKWD-Gefängnisses](#) und in der [Pischtschalauski-Burg](#), 132 Menschen erschossen und die Leichen anschließend in [Kurapaty](#) vergraben. Es waren keine einfachen Sowjetbürger, die erschossen wurden, sondern viele bekannte Persönlichkeiten aus Politik, Kultur und Wissenschaft, darunter auch 22 Dichter und Schriftsteller. Eine solch gleichzeitige Massenhinrichtung der belarussischen nationalen Elite hatte es zuvor noch nicht gegeben. Daher erhielt dieses tragische Datum im Großen Terror der 1930er Jahre später die Bezeichnung *Nacht der erschossenen Dichter*.

Jen pli - en la germana:

<https://www.dekoder.org/de/article/nacht-der-erschossenen-dichter-belarus-terror-stalin>

en la rusa - serĉu „1937“ :

<https://www.dekoder.org/ru/poisk>

- - -

2023-07-11 Rusia spionado en nordaj ŝtatoj

Supozeble ili aŭskultas kablojn.

Aliflanke el Skandinavio oni monitoras la rusiajn ŝipojn. Ili trovis ke unu fiŝkaptista ŝipo 130-foje trapasis la kablojn proksime de Spitzbergen, poste la kablo estis damaĝita. Multaj fiŝkaptistaj ŝipoj laboras por la rusia sekreta servo.

Dokumenta filmo aŭdebla eb la franca kaj germana, videbla ĝis 2927-01-11, 54 min.

<https://www.arte.tv/de/videos/115385-001-A/die-spione-unter-uns/>

= =

2023-10-21 **Israelo** same meritas nian helpon, ĉar tiuj miloj da rakedoj de Hamas kaj eĉ pli ilia masakro kaj ostaĝado estas same militkrimo kiel tiu tuta milito de la registaro de Rusio. Israelo proponis la la homoj de Gaza-urbo iri en la sudon; kaj finfine nun komencas alveno de help-materialoj.

En la antaŭ AVENO mi skribis pri la Ĉarto de Hamas de 1988; nun mi eksciis ke en 2017 ili eldonis novan Deklaracion, kiu estas malpli militema, kaj diferencigas inter judaj homoj kaj Israelo - kiu ne havu lokon ĉi tie.

<https://www.nzz.ch/international/die-hamas-mit-revidierter-charta-strategisch-motivierter-vernichtung-light-ld.1289783>

Aliflanke necesas diri ke la registaro de Netanjahu ne respektas la kontraktojn de Oslo kaj Camp David (kontraktoj ek de 1993 ĝis 2000).

https://de.wikipedia.org/wiki/Prinzipienerklaerung_der_Berliner_Vorverhandlungen

En Esperanto vi trovos paĝojn pri ambaŭ eblecoj:

unu ŝtato kun du nacioj: https://eo.wikipedia.org/wiki/Dunacia_solvo

du ŝtatoj: https://eo.wikipedia.org/wiki/Du%Datata_solvo

- - -

2023-10-07 Denove milito en Palesteno & Israelo

Mi ankaŭ ne skribis pri la hodiaŭ okazinta tre forta kaj kruela rakedo-elpafoj de Hamas el Gaza al Israelo, kie jam 200 homoj estis mortigitaj kaj multe pli vunditaj. Hamas ja entute volas neniigi la judan Israelon - laŭ ilia Ĉarto de 1988. Necesas ke Hamas finas la regadon.

Aliflanke necesas menci, ke Israelo - aparte la nuna registaro - subtenas setladon en la tereno kiu apartenus/apartenas al palestenanoj (okcidente de la Jordan rivero), ktp..Tre minacanta miksaĵo.

Kiam mi skribis tion, mi esperis, ke post du tagoj ne plu venos rakedoj el Gaza, kaj finos tiu nuna militado. Sed - tute kontraŭe:

Hamas daŭrigis sendi rakedojn, kaj Israelo bombojn - jam pli pluraj mil mortintoj je ambaŭ flankoj. Granda detruo de konstruaĵoj kaj loĝdomoj en Gaza, kaj komence en Israelo.

- - -

1933 - 1945 Se maljusteco iĝas justeco, tiam kontraŭstaro iĝas devo

Jen dokumento pri la nazi-germania faŝismo, aparte pri la ŝanĝigo de la justico al maljustico.

Finfine en Nurenbergo okazis la persekuto de tiaj „Krimoj kontraŭ homeco“.

Tamen, multaj kunlaborantaj juĝistoj de la „Volksgerichtshof“ sub Freisler, poste ricevis indulgon.

Daŭro 103 minutoj, videbla en la germana kaj franca lingvoj, ĝis 2026-06-20:

<https://www.arte.tv/de/videos/104775-000-A/die-ns-justiz-recht-des-unrechts/>

Komento de AVE/mw:

Mi skribis recenzon pri la libro „La faŝismo“ de Ĵelju Jelev, tie li i.a. montras Georgi Dimitroff kiu dum la procezo pro la bruligo de la „Reichstag“ per klaraj demandoj rilate la

justicosistemo kulpigis Goebbels kaj Goering; pro tio oni finis la transdonon de la paroladoj al la homoj ekster la juĝejo.

- - -

2023-10-17 Pollando - post la elekto - Gratulon -al Zeiloni - aktualaj situacio kaj disputoj
Feliĉe ĉifoje multe pli - 72% - iris voĉdoni. PiS (35,4%) ne plu povas regi sole, kondiĉe ke la alternativa koalicio sukcesas trovi interkonsenton.

La Civitana Koalicio / Koalicja Obywatelska, KO / ricevis 30,7 % , kaj jam antaŭ montriĝis ebla koalicio kun maldekstruloj kaj 3a Vojo.

La Verda Partio, Zieloni, estas parto de ĉi-tiu koalicio, tial ne aperis kiel individua partio.
Małgorzata Tracz, MP, estis je la 2a loko de la listo.

<https://europeangreens.eu/content/poland-shows-power-peoples-vote%C2%A0>

Antaŭ la elekto aperis dokumenta filmo pri diversaj opoziciuloj en Pollando - montras ankaŭ voĉoj de PiS-anoj. PiS regas ek de 10 jaroj. Ĉar tiu ne respektas bazajn liberecojn kaj jur-ŝtatajn regulojn; sed per leĝoj reduktas individuajn rajtojn. Temas pri rifuĝintoj, kiuj estas kvazaŭ senditaj de Belarus. Simile kiel sur la maroj ankaŭ tie estas civitanoj kiuj helpas al la rifuĝintoj finfine atingi sekurecon.

La pozicion de EU prezentas Daniel Freund (MEP de Verduloj/Regionalistoj).

La informoj estas aŭdebla aŭ parte legeblaj en 6 lingvoj (de, en, es, fr, it, pl):

<https://www.arte.tv/de/videos/109845-000-A/polen-an-der-grenze/>

= =

Kongreso de UEA en Italio rezoluciis pri enmigrado

La 1 318 partoprenantoj de la 108a Universala Kongreso de Esperanto, kunveninte en Torino, Italio, inter

la 29a de julio kaj la 5a de aŭgusto 2023, traktis la temon “Enmigrado – kunfluo de homaj valoroj”. La

partoprenantoj, alvojaĝintaj el 69 diversaj landoj, ne nur diskutis la temon, sed spertis kaj vivis ĝin: ĉar

ĉiuj partoprenantoj parolas la internacian lingvon Esperanto, neniam lingvaj baroj malhelpis

interkomunikadon kaj efektive, konforme al la kongresa temo, la homaj valoroj de ĉiuj ĉeestantoj

kunfluis – en harmonia etoso.

Multaj esperantistoj raportis pri propraj spertoj kiel migrantoj. Ili emfazis, ke la scio de la lingvo

Esperanto ja helpas por ricevi subtenon en la komenco de nova vivo, sed esenca estas la lernado de la

nacia lingvo de la koncerna lando, por povi integriĝi en la socion.

Tio validas por ĉiuj migrantoj – ĉu ili libervole elektis translokiĝi al alia lando aŭ ĉu ili devis fuĝi el sia

hejmlando pro milito, mizero aŭ persekuto.

Sekve, la kongresaj partoprenantoj notis jene:

1. La civila socio en la gastiganta urbo Torino donas modelan ekzemplon por la integriĝo de

migrantoj kaj precipe rifuĝantoj en la socion.

2. Kun zorgo la kongresanoj konstatas, ke la nombro da rifuĝantoj en la mondo

en la pasinta jaro

unufoje superis la ciferon de 100 milionoj. Ni avertas, ke pro la klimatsanĝiĝo pli kaj pli da

homoj estos devigataj forlasi sian hejmon.

3. Ni alvokas ĉiujn ŝtatojn de la mondo ĉesigi la kaŭzojn de malvolonta migrado kaj ni subtenas la

klopodojn de Unuiĝintaj Nacioj kaj de la aliaj superŝtataj organizoj mildigi, se ne solvi la problemojn.

4. Ni apelacias al la ŝtatoj, kien venas rifuĝantoj, akcepti ilin kaj doni al ili ĉiun subtenon por povi

establi memstaran, liberan vivon. Ni estas konvinkitaj ke migrado fine rezultigas pli riĉan

kulturon kaj pli bonstatan socion en tiuj ŝtatoj mem. Ni agnoskas la historian valoron de migrado

– migrado estas bazo por la evoluo de la homaro.

5. Ni apelacias al ĉiuj ŝtatoj garantii al migrantoj povi vivi sen lingva diskriminacio kaj sen ajna alia

diskriminacio, alivorte: ni apelacias al ĉiuj ŝtatoj sekvi la Universalan Deklaracion de Homaj Rajtoj

proklamitan en la jaro 1948.

6. Nun, en la jaro de la 75a datreveno de la akcepto de la Deklaracio de Homaj Rajtoj, ni konstatas

kun zorgo ke tiuj rajtoj ne estas respektataj en multaj partoj de la mondo.

7. Tial ni estas solidaraj kun rifuĝantoj kaj ni emfazas, ke la Homaj Rajtoj estas universalaj rajtoj kiuj

validas por ĉiu individuo tutmonde, ankaŭ por migrantoj.

= =

2023-10 Rusio 1,5 jara milito - kiel tio efikas al la socio

Filmisto de la iama TV-elsendejo „Dozhd“ montras tion. Libro de aŭtoroj kiuj devas sur la antaŭa flanko printi ke ili estas „eksterlandaj agentoj“. Homoj kiuj ne interesiĝas pri la milito - li rimarkis ke la homoj intense klopodas preterpensi ĉi tiun situacion.

<https://www.arte.tv/de/videos/112352-022-A/tracks-east/>

- - -

Simile raporto pri la advokatoj kiuj laboras por defendi homojn kiuj falis en la reton de la justico kiuj agadas por la registaro. Ekz-e por la advokato Michail Benjash.

Kreiĝis civila opozicio kontraŭ la politiko de Putin. Li rakontas pri Umberto Eco kiu priskribas la klasikan faŝismon, kvazaŭ la pra-faŝismon, kiu havas 14 trajtoj. Se estas unu aŭ du - necesas argumenti. Se regas 5 da tiaj trajtoj ĉiu alarmo ne plu funkcias.

Ekzemple: dissens / diversaj opinioj - normale ĝi taŭgas por fruktodona diskuto; sub tia faŝismo temas pri perfido.

Eco komparas la malamon de la administracio kontraŭ opoziciuloj kun la paroladoj de Goebbels.

Ekzemple estis 14-jara N. Uwarow kiu disdonis flugfolion kun kritiko kontraŭ la registaro. Li

ricevis 5-jaran malliberon en pun-gulago.

Karina Moskalenko, fama advokato kiu laboras en Strasburgo por defendi rusojn kiuj protestas je la Eŭropa Jurkorto pri iliaj Homaj Rajtoj. Ŝi ofte sukcesis en kazoj „XY kontraŭ Rusio“. Nun Rusio ne plu akceptas ĉi-tiun Juĝkorton - Rusio subskribis/parafis la Eŭropan Konvencion por la Homaj Rajtoj; tial eblas postuli tie kontraŭ tiu lando.

Ŝi ankaŭ alvokis ĉi-tiun juĝkorton pri la atako de Rusia armeo kontraŭ civilaj strukturoj en la milito de Rusio kontraŭ Ukrainio.

Ŝi ankaŭ kritikis la rusojn - la majoritato de la rusaj civitanoj kiuj ne protestis kontraŭ tiu ne-leĝa milito.

Ŝi volas vidi Putin antaŭ juĝejo. Dokumenta raporto en la germana kaj franca, daŭras ĉ. 1 horon:

<https://www.arte.tv/de/videos/112788-000-A/die-standhaften-russische-anwaelte-vor-gericht/>

= =

2023-09-01 Dmitri Muratow iĝis „Eksterlanda Agento“

Dmitri Muratow ricevis Nobel-Premion pri la Paco - 2021 - kune kun virino el Filipinoj, Maria Ressa - ambaŭ ĵurnalistoj !

La plej opozicia gazeto de Rusio Nowaj Gazeta kalkulas siajn 6 mortintajn ĵurnalistojn: Igor Dominikov, Yuri Shchekochikhin, Anna Politkovskaya, Stas Markelov, Anastasia Baburova und Natalya Estimirova .

Dmitri Muratow ricevis la premion - ankaŭ por la tuta kolektivo. Estis atakita per acidigita koloraĵo - la polico ne agis kontraŭ tiu ĵetanto. Trovis la homon. Li donas la ricevitan 103 Mio \$ de la aŭkcio por la premio-medalon al ukrainaj rifuĝintaj infanoj.

Li tuj parolas pri milito de Rusio kontraŭ Ukrainio. Li plendas pri la aŭtokrata Rusio de la carismo, dum la socialismo, sub Putin. La rusa elito de la registaro ne kuraĝas kritiki lin. W. Kara-Murza estis malliberigita ĉar li skribis pri Nawalny.

Post la militservo en Afganio, li iras al Komsomolskaja Prawda, 1993 al la Nowaja Gazeta - iĝas ĉefa redaktoro. Li kunfondis N.G., i.a. kune kun la iama prezidento de SU, M. Gorbaĉov - kiu rezultis 30 jaroj sen milito.

Portempe ili fondis „Nowaj Gazeta Europa“ - Kiu laboras en Riga. La originala gazeto en Moskvo restis, ĉar la gazeto en Rusio ne rajtas esti publikigita ili elketis alian manieron. Tamen ĝi estis fermita - „ĉar ili semas dubon“ laŭ la juĝisto. Du geredaktoroj estis severe batitaj kaj torturitaj.

NG subtenis ankaŭ homojn: interŝanĝo de militkaptitoj de Ĉeĉenio, infanoj kun stranga malsano.

Dokumentala filmo de 2023-09-19 /ĝis 12-24 dum 88 min pri D.M. en la franca kaj germana lingvoj - parte ruse paroloj de Putin k.a. estas subtitolitaj:

<https://www.arte.tv/de/videos/108685-000-A/rusland-der-wahrheit-verpflichtet/>

= =

2023-09-27 Nawalny - la plej granda opoziciulo de Putin - 1 jaro en izolo

Lia apelacio ne estis akceptita, li devas esti dum 19 jaroj en malliberejo. Por pligravigi tion, li devas esti dum 1 tuta jaro en izola mallibero. Putin ne sukcesis mortigi lin, sed nun li provas tion denove. Fiulo. Nawalny decidis reiri al Rusio post resaniĝo de la unua murdo-

provo.

Jen la informo en la germanaj TV-novaĵoj:

<https://www.tagesschau.de/newsticker/liveblog-ukraine-mittwoch-288.html>

Komento de AVE/mw: Mi esperas ke Nawalny restos viva ĝis Putin finfine foriros - supozeble an Nordan Koreion

- - -

2023-09-27 Armenio - ne plu armenoj en Montara Karabaĥ ?

Tiu regiono (armen-lingve Arzaĥ) formale apartenas al Azerbajdŝano, sed tie loĝis de longe ĉefe (komence preskaŭ nur) armenoj. Mi legis bazan artikolon, ke tio estas heredaĵo de Stalin, simile kiel la nunaj orientaj limoj de Pollando (ĉi-kaze de Hitler kun Stalin)* . Lia politiko celis dividi la popolojn, tial li ankaŭ transportigis homojn el okcidentaj provincoj de SU al Siberio, kaj li replenis la truojn per etnaj rusoj.*. Li decidis la limon de soveta respubliko Armenio sen ĉi-tiu regiono.

Tute koncize: Post streĉa situacio (ambaŭflanke) Azerbajdŝan 2020 okupis parton de tiu regiono. Dank' al interveno de Rusio ne okazis longa milito, sed tamen Rusio ne sukcesis garantii liberigi la solan straton inter Arzaĥ kaj Armenio. La armenaj homoj tie - inter 120 - 145 mil - ricevis nenion de ekstero dum pli ol 3 monatoj. Ili preskaŭ malsat-mortis. Finfine Azerbajdŝano okupis ĉi-tiun regionon kaj ofertis la armenojn fuĝi al Armenio.

<https://www.tagesschau.de/ausland/asien/bergkarabach-fluechtlinge-100.html>

<https://taz.de/Nach-dem-Krieg-um-Bergkarabach/!5959760&s=Armenian/>

kaj en la sama gazeto: J. Gottschlich, taz, 2023-09-23, p.2

*) Pri la pakto inter Hitler kaj Stalin ekzistas konciza broŝuro el Litovio: „Konspiro“ - kiu ankaŭ entenas la tekstojn de la adiciaj (sekretaj) amendoj.

Tio jam nun estas problemo en Estonio, Latvio, orienta Ukraino, Krimeo, orienta Moldavio, ktp.

Mirinde ke okazis simpla interŝanĝo de la etnaj homoj en Kasaĥio, kion oni montris al mi ekzemple en Barnaul.

= =

2023-09-22 Desinformado kiel armilo

En la serio „Mit offenen Karten“ ĉi-foje temas pri falsaj informoj.

Desinformo: intence falsigitaj informoj: ekz-e „Operacio Infektado“ - ke la AIDS-viruso estis disvastigita el Usono;

Malĝusta informo: falsaj informoj, sed ne intence produktitaj:

Malinformo: nur parto de la informo ĝustas, sed tiu estis intence disvastigita, ekz-e por argumenti ke tuta Ukraino estis naziisma.

Metodoj: Mola propagando: la ĉina ambasadoro en Francio LU Shaye neas la atakojn kontraŭ la ujugura etno. Li ankaŭ pridubas ke la post-sovetiaj ŝtatoj estas vere sendependaj.

Absoluta kontrolo pri amasmedioj: pluraj ekzemploj el Rusio (RT, ...), Irano kaj P.R.Ĉinio

Griza propagando: grupo „Ghostwriter“ el Belarus transportas informojn el Rusio al la okcidentaj najbaroj, kaj/aŭ hakas retpaĝojn. Ekz-e ke la Kronviruso venis de Usono. Troloj skribas malĝustajn informojn en la sociajn retojn (Fejzbuk kaj Instagram).

Progoshin fondis la „Agenturon por Internet-esploro“

<https://www.arte.tv/de/videos/114573-003-A/mit-offenen-karten/>

--

2023-09 Komunisma Partio en Rusio - sola opozicio ?

Evidente Putin ne povas malpermesi la komunisman partion. En video-dokumento Svetlana la komunista kandidatino en Ivanovo por la parlamento rakontas ke iliaj elekto-nombroj ene la la nokto post la baloto estis reduktitaj. Tamen ili estas aktivaj kaj akceptataj de iom da homoj, inkluzive gejunuloj.

<https://www.arte.tv/de/videos/106006-000-A/rusland-die-kommunisten-wittern-morgenluft/>

= =

2023 Ĝihadismo - radikala islamo

tri-parta dokumentado:

Komencis (ekzemple en 1979 kiam rusoj alvenas en Afghanio; Abdallah Azzam fondas la modernan ĝihad kaj batalas kontraŭ la rusoj. Laŭ la araba tio signifas persistemo sur la vojo al Allaho. Informo en Esperanto sur Vikipedio.org .

Iam poste 1987 la juna Usama Bin Laden dividiĝas de iu grupo kaj batalas ekster Afghanio: Al Kaida !

1992 en Bosnio-Hercegovino okazas civila milito inter kristanaj serboj kaj bosniaj muslimoj. Ili ricevas subtenon de Al Kaida. Serbio okazigas t.n. etna purigo.

La afghanaj muslimoj enkondukas la Ŝarija; kio ne konvenas kun la bosnia kulturo.

La ĝihadistoj masakras 50 serbojn (civilistojn kaj soldatojn), kvazaxu ne-rimarkite.

Serbaj soldatoj disdividas 8000 muslimajn civilulojn en Srebrenica de iliaj edzinoj kaj infanoj, kaj mortigas ilin, kvazaŭ sub la okuloj de la UN-Blukaskuloj. La ĝihadistoj ricevas subtenon de muslimaj junaj rifuĝintaj viroj el Londono. Tie ili estis incititaj de imamoj; religio iĝis ideologio. Ili celas islamani fondi kalifaton en Britio. Abu Hamza revenis el Afghanio, kaj fondas novan islamistan grupon en londona moskeo. La registaro en Britio ne rimarkis ke tie kreskas kvazaŭ eksterlanda armeo - Londonistan, kiu nutras la ĝihadismon en Francio. Je 25a de Juli 1995 ĝihadistoj faras masakron en stacidomo St. Michel en Parizo (4 mortintoj kaj 40 vunditoj). Ŝajnas ke estas respondo al la milito de Francio kontraŭ la sendependeco de Alĝerio. Okazas pluraj atencoj en parizo.

Ankaŭ en Danio envenis ĝihadismo, ekz-e iu el Egipto, grandaj kontroloj ne okazis.

1981 en Kairo okazis militara parado, dum kio okazis, organizita de Abu Talal, la atenco de 4 oficioj kontraŭ la prezidento Anwar As-Sadat. Inter tiuj ĝihadistoj estis Al-Zawahiri, kiu poste aliĝas al Ibn Laden, kaj organizis la sekvajn atencojn.

1996 Abd ar-Rahman, muzik-staro, fakte predikis kontraŭ la okcidenta kulturo. Poste li ricevis politikan azilon en Nov Jorko.

En Februaro 1993 eksplodis bombo en aŭto en la World Trade Center, kiam mortis 6 homoj kaj 600 estis vunditaj !

1995 Post la milito en Bosnio, kaj la kontrakto de Dayton, la eksterlandaj batalantoj devas forlasi la landon.

1998-10-07 Al la US-ambasadejo de Nairobi kaj samtempe en Dar es Salaam okazis atencoj - organizitaj de Bin Laden.

2001-09-11 okazis la atako al al World Trade Center en Nov Jorko.

<https://www.arte.tv/de/videos/101351-001-A/dschihad-europas-gotteskrieger-1-3/>

- - - -

2022-10-14 Denuncado - nova sporto en Rusio - rememoro al Stalin-aj tempoj:

Dokumenta filmeto pri la aktuala kvanto da denuncioj, kaj la sekvo de tio pere de la polico: 13 minutoj, en 6 lingvoj, videbla ĝis 2052:

<https://www.arte.tv/de/videos/115924-000-A/rusland-der-terror-der-denunziation/>

- -

2023-07-22 Rusio spionas infrastrukturon de europa energio

Dokumenta filmo el Skandinavio montras la uzadon de rusiaj ŝipoj en la Balta Maro kaj en la Norda Maro inter Britio kaj Europo. Paralele okazis rusia kaŝo-agadoj flanke de rusiaj aŭtoritatuloj - ili celas malcertigi la civitanojn en la okcidentaj ŝtatoj.

Monitorado (per funkaj kaj satelitaj informoj) de ĉi-tiuj malmultaj ŝipoj, ekzemple trifoja krosado de Sibirjakov de Kronstadt (Rusio) al la loko kie pli poste iu eksplodigis la novan gaso-dukton North Stream II. Krome ili montris ke ili celis vitro-fibraj dateno-kabloj kaj la kampojn da ventogeneratoroj en ambaŭ maraj regionoj. Tio estas elementoj de hibrida milito-agado.

Aŭdebla en la franca kaj germana, 52 min, videbla ĝis fino de 2026:

<https://www.arte.tv/de/videos/115177-000-A/putins-schattenkrieg-russische-spionage-in-der-ostsee/>

- -

2023-07 Serio da 13 plejparte koncizaj video-informoj pri Ukrainio - en la germana:

Ili substrekas la validecon de ukraina memstareco kaj kultura aŭtonomio.

<https://www.zois-berlin.de/mediathek/was-man-ueber-die-ukraine-wissen-sollte>

- - -

2023-07 Balta Maro Rusio & NATO

Jen informoj pri la ŝanĝoj en la regiono de la Balta Maro. Post la sendependiĝo de la baltiaj ŝtatoj kaj nun la aliĝo de Finnlando al NATO - pro la neatendita agreso de Rusio kontraŭ Ukrainio - pli kaj pli da bordo apartenas al NATO. Ĝis nun la hungara kaj turka prezidentoj bremsas la aliĝon de Svedio.

Jen dokumenta filmo en la franca kaj germana - videbla ĝis Oktobro 2023:

Ĝi montras ankaŭ la tempon de la 80-aj jaroj. Oni opinias ke la montrado de usona aviadilportanta ŝipo influis la politikon de Rusio. Ili metis atomarmilojn al la regiono de Kaliningrado (iama Königsberg). Ankaŭ

TU 160 estas la plej danĝera bombo-aviadilo de Rusio; kaj ofte flugas sen transponder super la Balta Maro. Tio sen-regula flugado estas ankaŭ danĝera al civilaj aviadiloj dum paca tempo.

<https://www.arte.tv/de/videos/111735-000-A/aufreuesten-gegen-putin-die-nato-in-der-ostsee/>

= =

2023-07-07 Grapolbomboj por Ukrainio

Rusio kaj Ukrainio uzas grapolbombojn - la Konvencio pri Grapolbomboj de 2008 malpermesas la uzon de tiuj fiaj armiloj; aparte ĉar parto de tiuj ne tuj eksplodas, sed

restas sur la grundo, kaj endanĝerigas homojn kaj bestojn. Bedaŭrinde ĉi-tiuj landoj kune kun Usono ne akceptis la konvencion.

Nun Usono intencas sendi tiajn al Ukrainjo, laŭdire plej kvalitaj, kiuj (plejparte) tuj eksplodas post la falo al la tero. Ĉiukaze Germanio ne pretas sendi tiajn armilojn - mi esperas ke oni detruis la tutan stokon.

Lau informo ĉ. 700 homoj mortis en Ukrainjo pro rusaj grapolbomoj, parte ĉar ili ne-intence paŝis al kaŝita bombeto.

<https://www.tagesschau.de/ausland/europa/ukraine-streumuniton-102.html>

- - -

2023-07-07 Milito de Rusio: Bilanco de mortigitaj civilaj personoj :

UN nombris pli ol 9.000 mortigitaj kaj 16.000 vunditaj en Ukrainjo.

Sur Krimeo estis 6 mortigitaj, kaj 16 vunditaj.

En Rusio ili kalkulis 58 mortigitaj kaj 229 vunditaj civiluloj.

<https://www.tagesschau.de/ausland/europa/un-opferzahlen-ukraine-100.html>

- -

2023-05 Putina metodo

Jen 3 dokumentaj filmoj pri la batalo de Putin por resti diktatoro.

Neniigi kritikantojn (ne ĉiuj mortis): A. W. Litvinenko, B.J. Nemcov, Skripal, Navalni, Magnitsky, A.A. Sobĉak, A.S. Politkovskaja,

Malliberigo: Kara-Murza, Navalnyj, Ĥodorkovski (Chodorkovsky),

Jen detalaj informoj:

<https://www.iswresearch.org/search/label/Ukraine/>

Kaj jen 3 dokumentaj filmoj (en la jenaj lingvoj: de, en, es, fr, pl, it) kiuj montras la manieron de Putin mortigi homojn per venenoj - kiuj malplaĉis al li:

Entute trafitaj homoj, ne ĉiuj mortis, dank' al rapida kuracado:

A. W. Litvinenko, B.J. Nemcov, Skripal, Navalny, Magnitsky, A.A. Sobĉak, A.S. Politkovskaja,

Homoj kiuj dum longa tempo estis/-as en malliberejo: Kara-Murza, Navalny, Ĥodorkovski (Chodorkovsky);

Kleptokratio: Samtempe temas pri la giganta riĉeco kiun Putin akiris, ĉar la oligarĥoj devis doni al li (nerekte) 40% de ilia posedaĵo. Nawalny informis pri tio.

Alexander Litvinenko (killed by Polonium in London), Anna Politkovskaya (shot down in front of her flat), Sergey Magnitsky (killed in russian detention):

<https://www.arte.tv/en/videos/103961-000-A/putin-s-poison-1-3/>

Sergey Skripal and his daughter (poisoned, survived), Boris Nemcow (shot down on Moskwa bridge near Kreml), Wladimir Kara Murza (poisoned twice, detentioned), stop of "Echo Moskwy"; then the Magnitsky Act (USA) as basis for personal sanctions;

<https://www.arte.tv/en/videos/103962-000-A/putin-s-gift-2-3/>

Alexej Navalnij (poisoned, back to Russia, detentioned), his public documentary about the miliard-investments of Putin; Lukashenko as illegal president of Belarus; begin of Putins war against Ukraine; 500 political prisoners in Russia; Kara-Murza (detentioned for 15 years because he opposed the war, under very bad situation); A. Nawalny (statement during detention); detentioning of civilians who publicly oppose the war):

<https://www.arte.tv/en/videos/112783-000-A/putin-s-gift-3-3/>

- - -

2023-06-23 Putin mensogas

Prigoshin kritikis al Putin, ke lia argumentado estas mensogo:

<https://www.tagesschau.de/ausland/europa/ukraine-krieg-prigoschin-102.html>

Prigoschin stellt Kriegsgründe in Frage

Den ganzen Tag über hatte Prigoschin heftig gegen die Militärführung in Moskau gewettert - und deren offizielle Kriegsgründe infrage gestellt. Entgegen der russischen Propaganda-Behauptung sagte Prigoschin in einem Video, Russland sei vor Kriegsbeginn im Februar 2022 überhaupt nicht durch die Ukraine gefährdet gewesen. Die angeblich "wahnsinnige Aggression" vonseiten Kiews und der NATO habe es so nie gegeben.

"Das Verteidigungsministerium versucht, den Präsidenten und die Öffentlichkeit zu täuschen", sagte Prigoschin, der sich bereits seit Monaten in einem internen Machtkampf mit Schoigu befindet. "Die militärische Spezial-Operation wurde aus ganz anderen Gründen begonnen." Dann fügte der Wagner-Chef hinzu: "Der Krieg war notwendig, damit Schoigu den Titel eines Marschalls erhält. (...) Und nicht, um die Ukraine zu demilitarisieren und zu denazifizieren." Außerdem hätten sich russische und prorussische Oligarchen Vorteile von dem Krieg erhofft, sagte Prigoschin.

Russland rechtfertigt seinen Angriffskrieg immer wieder mit der Propagandabeauptung, das Nachbarland von angeblichen "Neonazis" zu befreien. Ein weiterer Kriegsvorwand ist die durch nichts belegte Behauptung, Kiew hätte Moskau mithilfe der NATO angreifen wollen.

= =

2023-07 Israela registaro maltaŭge reagis en la Okcidenta Bordo (West Bank) de Palesteno

Kiel germano mi ne tro rajtas/emas kritiki la politikon de Israelo konkeri paŝeton-al-paŝeto la tutan teritorion de Israelo-Palesteno. Mi ja konas la pozitivan argumenton de KKL, ke judoj sentos sin sekuraj nur en sia historia loko, dum arabaj loĝantoj tie (i.i. beduenoj) povus setli en la granda „araba mondo“ - anstataŭ resti dum generacioj en rifuĝejoj.

Sed la nunaj perfortaj reagoj al protestoj de palestenanoj plie semas malamon.

Jen detala informo kaj komento de internacia medicina help-organizaĵo - jen en 4 lingvoj (de, en, es, fr):

<https://www.medico.de/blog/israelische-unsicherheitspolitik-19144>

- - -

2023-07-05 / 07-23 germana rezistanco - Edelweißpiraten en Kolonjo

Jen dokumenta filmo (52 min, en la franca kaj germana) pri grupo da gejunuloj kiuj kontraŭis la nazian sistemon en la jaroj 1941 - 44, subtenis grupeton da kaŝitaj judoj, kaj diversmaniere batalis kontraŭ la nazia administrado. Same kile la „Blanka Rozo“ en Munkeno, ili skribis parolojn al muroj, gluis afiŝojn.

Plej multaj estis kaptiaj kaj post torturado ekzekutitaj. Bedaŭrinde la nazi-juristoj pli rapide ricevis sian (ne-meritan) honoron, kaj kvazaŭ post-mortem denove denunciis ilin. Kaj nur post longa tempo, kaj subtenita de Jad Vashem ebligis redoni al ili la homan dignon, ke ili agis juste kontraŭ maljusta, faŝista teror-sistemo. Ilia rememoro troviĝas i.a. en urboparto Ehrenfeld de Kolonjo, kie sub fervoja ponto kvazaŭ estas rememloko por ili.

<https://www.arte.tv/fr/videos/110284-000-A/les-pirates-de-l-edelweiss-une-jeunesse->

contre-hitler/

<https://www.arte.tv/de/videos/110284-000-A/jugendliche-im-widerstand-edelweisspiraten/>

Jen pliaj informoj en pluraj lingvoj, inter ili en Esperanto, sed iom koncize:

https://en.wikipedia.org/wiki/Edelweiss_Pirates

--

2023-07-03 Historiisto S. Plochy analizas la situacion en Rusio

Li verkis grandan historion pri Ukraino „Die Geschichte der Ukraine“ ĝis la jaro 2015, kaj nun eldonis libron „Der Angriff“ - do, pri la milito de Putin kontraŭ Ukraino.

En tiu granda intervjuo li diras i.a. „La mensogo-konstruaĵo de Putin, ke Ukraino ne estas nacio - rompiĝis. Krome li detruis la „Rusan Mondon“.

https://www.t-online.de/nachrichten/ausland/krisen/id_100194208/historiker-plochy-putin-hat-die-russische-welt-zerstoert-.html

2023-07 Rusio akaparis ukrainajn infanojn - krimoj kontraŭ Homaj Rajtoj

Ekde komenco de la rusa milito kontraŭ Ukraino Rusio akaparis inter 16.000 kaj 20.000 da infanoj el familioj en Ukraino. Tiu politiko apartenas al la celo neniigi ukrainan kulturon, ĉar kulturo baziĝas sur homoj (pri tio rilate muezoj, bibliotekoj, monumentoj sekvas alia dokumento).

Nur malfacile eblas al la familioj trovi siajn infanojn, kaj malpli facile re-ricevi ilin.

<https://www.n-tv.de/politik/Nach-Russland-verschleppt-31-Kinder-koennen-in-Ukraine-zurueckkehren-article24041422.html>

Jen en la angla pri diversaj rusaj krimoj kontraŭ homaj rajtoj:

<https://corporate.dw.com/en/delivering-justice-for-the-war-crimes-in-ukraine/a-65646993>

Jen ĝenerala retejo pri tio en multaj lingvoj, ankaŭ pri akaparo de infanoj:

https://fr.wikipedia.org/wiki/Crimes_de_guerre_lors_de_l%27invasion_russe_de_l%27Ukraine_en_2022

= =

2023-06-29 Europa Parlamento klopodas solvi plurajn problemojn:

- tro multaj enmigrintoj - plej ofte temas pri rifuĝintoj; la „eleganta“ solvo estas haltigi ilin antaŭ la EU-limoj, tie kontroli ilin, kaj decidi ĉu ili rajtas peti pri azilo. La pli eleganta solvo estas inviti tiujn kiuj tuj povas eklabori; sed multaj rifuĝintoj ne povas eklabori rapide en nia mondo. Pollando kaj Hungario ne akceptas ke ili poste ricevu kelkajn de tiaj rajtigataj migrintoj; ĉar ili timas fremdajn influojn, sed ankaŭ ne volas pagi anstataŭe.

- klimato, naturprotektado, reduktado da pesticidoj. Hodiaŭ mi vidis/aŭdis ke PR Ĉinio sukcesis subfosi la FAO (UN-organizaĵo pri nutraĵo kaj agrikulturo) pere de pluraj propraj personoj, kiuj ekzemple organizis ke kelkaj ne plu akcepteblaj pesticidoj povas esti tamen eksportataj al afrikaj landoj - kaj tie okazas pli ofte venenigoj de kamparanoj kiuj aplikis ilin.

<https://www.ardaudiothek.de/episode/11km-der-tagesschau-podcast/china-essen-ernaehrungsorganisation-auf/tagesschau/94569078/>

- PR Ĉinio postulas de aliaj landoj akcepti ke Tajvano ne estas memstara lando. Litovio akceptis oficialan oficejon de Tajvano en Vilnius. EU celas redukti la dependecon de PR Ĉinio (t.n. derisking), ĉar oni rimarkis ke tiu lando celas superi ĉiujn aliajn naciojn per ajnaj

manieroj. Jen la komento de Verdulo en la EP:

<https://reinhardbuetikofer.eu/2023/06/30/peking-mag-de-risking-nicht/>

- - -

2023-06-30 Ekrompiĝis la povo de Putin:

La rusa ĵurnalistino Masha Borzunova analizas la aferon kiun kaŭzis Prigoshin - en la franca kaj germana:

<https://www.arte.tv/de/videos/115611-001-A/der-wagner-aufstand-im-russischen-staats-tv/>

Krome:

Jen intervjuo kun Michail Chodorkowski - el ekzilo - iama oligarĥo kiun malproprigis Putin, ĉar li intencis kandidatiĝi por prezidenteco. En la germana, sed la ruslingvaj respondoj estas bone auskulteblaj:

<https://www.tagesschau.de/ausland/europa/chodorkowski-russland-100.html>

- - -

2023-06-25 Opozicio = Komunista Partio en Rusio

Jen konciza raporto pri homoj de la komunista partio en Rusio. La sola partio kiu signifas vera opozicio kontraŭ la partio de la prezidento.

Jen dokumenta filmeto (12 min) en 6 lingvoj (fr, de kaj subtitolita en, es, it, pl), videbla dum longa tempo:

<https://www.arte.tv/de/videos/106006-000-A/russland-die-kommunisten-wittern-morgenluft/>

- - -

Verda Partio ekzistas en Rusio, kune kun Jabloko (de la iama profesoro P.A. Jablokov), sed ne havas sidon en la Duma (federacia parlamento).- kaj la retejo ne estas aktuala (lastaj informoj de 2018). Tamen ili ĝis nun aperas kiel membro de Europeangreens.eu. Jen ilia retejo kun ampleksa paĝo pri ekologiaj libroj.

<https://rus-green.ru/biblioteka>

- - -

Jen dokumento de „Dozhd“ - en ekzilo - pri propagando en Rusio: 29 min, en la samaj lingvoj:

<https://www.arte.tv/de/videos/112352-001-A/tracks-east/>

<https://www.arte.tv/en/videos/112352-001-A/tracks-east/>

= =

2023-06-03 „Osoba Odra“ Mi esperas ke tiu iniciativo en Pollando havu bonan rezulton. (pli pri Odro, vidu la ĉapitron Ekologio)

Bedaŭrinde la PiS-registaro pli kaj pli forlasas la bonan demokratian direkton de sendependeco de la 3 fortoj de la ŝtato: leĝdonado (parlamento) - regado - juĝado. EU blokas kelkajn subtenmonojn pro mistraktado de tiaj principoj. La reformo de la juĝ-sektoro 2019 nun estis malakceptita de la Europa Juĝkortumo en Luksemburgo.

Aktuale la ministroprezidento (ĉefministro) J. Kaĉynski kreis komisionon kiu rajtas esplori (kaj dumtempe malliberigi ?) ĉiujn civitanojn pri eventuala "rusa influo". Du polaj ĵurnalistoj skribis politikan kolumnon en (taz, 2023-06-03, p. 14) pri tiu komisiono kiun akceptis la prezidento Duda. Ili opinias, ke tiamaniere Kaĉynski volas eviti ke Donald Tusk iĝos kandidato por la sekva elekto de la parlamento. Ili skribas ke Kaĉynski eĉ nun kredas ke la aviadilo-katastrofo en Smolensk, dum

kiu lia frato Leĥ mortis, estis organizita de Rusio. Laŭ mia informo estis dika nebulo sur la malgranda militara flughaveno en arbaro, kaj la pilotoj estis petitaj daŭrigi la flugon al proksima flughaveno. Oni supozas ke la pilotoj estis (pli aŭ malpli) devigitaj provi la surterenigon.

Jen interesaj detaloj (ankaŭ en aliaj lingvoj): https://eo.wikipedia.org/wiki/Kra%C5%9Do_de_la_pola_prezidenta_aviadilo_en_2010

Jen komenco de la Polan Himno: Jeszcze Polska nie zginęła, Kiedy my żyjemy.

- - -

2023-06-01 Naqba - 75 jaroj - ĝis nun mankas paca kunloĝado en Israelo & Palesteno

Jen artikolo de Alain Gresh, de Le Monde Diplomatique, raportas kaj diskutas pri la aktuala politiko de Israelo - priskribita en la konstitucio de 2018 - fakte kontraŭ palestenanoj, kion oni povus deklari Apartheid. Aliflanke judaj organizaĵoj preferas pacan kunvivadon kun palestenanoj, ekzemple Gush Shalom, kie Uri Avnery aktivis.

(en la germana) <https://senderfreiespalaestina.de/pdfs/von-der-kolonialisierung-direkt-zur-apartheid.pdf>

(lingvoj: ar, en, es, fr kaj farsi ?) <https://orientxxi.info/magazine/israel-palastine-from-colonisation-straight-to-apartheid,6407>

- - -

2023-05-24 Rusio akaparadas posedaĵojn de ukajnanoj sur Krimeo

Putin nomas tiujn homojn „malamikoj de Rusio“. Laŭ la nova guberniestro Aksjonov, parto de tiuj posedaĵoj iĝos posedaĵoj de la Respubliko Krimeo. Inter aliaj temas pri la konstruaĵo de Medshlis, la parlamento de la krimeo-tataroj. La malmultaj tataroj kiuj revenis post la stalina deportacio, estis forpelitaj de la „afablaj homoj“, rusaj soldatoj sen ŝtataj emblemoj kiuj organizis ke la parlamento de la Autonomia Respubliko Krimeo decidis la sendependecon (de Ukrainio), kaj ili tuj poste petis anekson al Rusio, kiun Rusio rapide akceptis - jen detaloj:

<https://eo.wikipedia.org/wiki/Krimeo>

En la angla kun informo pri tiuj „verdaj viretoj“ :

https://en.wikipedia.org/wiki/Russian_occupation_of_Crimea

(publika letero de rusaj scienculoj (Feb 2022) kontraŭ tiu milito de Rusio kontraŭ Ukrainio, kun listo de la subskribintoj - tie per butono trovebla ankaŭ en la angla (sen tiuj nomoj) :

<https://www.t-invariant.org/2022/02/we-are-against-war/>

= =

1933-05-10 rememoro: Tago de Libro-bruligado en nazia Germanio

1821 Heinrich Heine profetis „Tiu ĉi estis nur enkonduko. Kie libroj estas bruligitaj, tie homoj fine ankaŭ brulos.“ Li skribis ĉi-tiun frazon en sia libro „Almanson“ - tiam temis pri bruligo de la Korano kaj aliaj libroj de islamaj verkistoj, kio estis organizita de la ĉefepiskopo post kiam kristanaj kavaliroj konkeris Granada (en 1499). Escepte pri-medicinajn librojn li sendis al la nova universitata biblioteko Alcalá.

En Bonn, Germanio, ĉiujare okazas rememora kunveno antaŭ la urbodomo. Tie en la pavimon enmetitaj estas multaj libroj, kiuj 1933 estis bruligitaj. Kaj ĉiujare okazas legado el tiaj libroj:

<https://www.bonn.de/themen-entdecken/bildung-lernen/jahrestag-buecherverbrennung.php>

https://eo.wikipedia.org/wiki/Bruligo_de_libroj_en_Nazia_Germanio

= =

2023-05-03 Monda Tago de Gazetara Libereco

https://eo.wikipedia.org/wiki/Monda_Tago_de_Gazetarlibereco

Jen indekso pri la bonaj kaj malbonaj landoj. Norvegio estas preskaŭ perfekta, Rusio ege malboniĝis - je numero 155 (de 180) por la jaro 2022; sed por 2023 estos malpli bone - ne nur por la gazetoj, sed ankaŭ por interretaj informiloj.

https://en.wikipedia.org/wiki/Media_freedom_in_Russia

https://de.wikipedia.org/wiki/Rangliste_der_Pressefreiheit

Komento de AVE/mw: sendependa informo gravas por ekscii kio vere okazas. Kaj legi/aŭskulti diversajn informfontojn ankaŭ gravas ĉar ne ĉiuj estas same fidindaj kaj sekvas specialajn interesojn. Kompreneble falsaj informoj ne apartenas al tiu libereco. Sed estas griza zono inter vero kaj malvero.

- -

2023-04-29 Opozicio en Rusio kaj en ekzilo

jen ekzemploj kiel ne eblas opozicii en Rusio, sed en ekzilo.

Estas multaj plej ofte junaj rusoj kaj rusinoj kiuj kontraŭas la putinisman reĝimon de falsajtoj, korupta justico - kiu punas ege tro severa la kritikantojn de la nuna sistemo. Aparta versio de faŝismo. Sed ankaŭ tiu iam finos - tio estas unu el la bazaj leĝoj de la homa kaj socia vivo. Jen la dokumento (30 min, en pluraj lingvoj: de, en, es, fr):

<https://www.arte.tv/en/videos/112352-008-A/tracks-east/>

Amnestio Internacia prezentas plurajn temojn pri la kontraŭleĝa konduto de la rusia sistemo kontraŭ opoziciuloj:

<https://www.amnesty.de/informieren/amnesty-report/russland-2022#section-23581476>

Kaj jen en 4 lingvoj: ar, en, es, fr - ekzemple pri la tataroj en Krimeo - ilia jura defendantino ne rajtas partopreni en la Advokata Ĉambro de Krimeo.

<https://www.amnesty.org/en/documents/eur46/6712/2023/en/>

Jen pri Lilia Hemedzhy - en la angla, franca kaj rusa lingvoj:

<https://www.frontlinedefenders.org/en/profile/lilia-hemedzhy>

Komento de AVE/mw: inter la plej konataj malliberigitaj opoziciuloj estas:

Alexej Nawalny, Ilja Jashin, Wladimir Kara-Mursa,

Ilia „krimo“ estis ke ili kritikis la militon de Rusio kontraŭ Ukraino - oni asertas ke temas pri „Speciala Militara Operacio“ laŭ Art. 51 de la UN-Ĉarto. Samtempe veraj krimuloj militas en tiu milito por la privata armeo de Prigoŝin; kiu havas bonŝancon liberiĝos, sed multaj mortas ĉar la armeo de la „kuiristo“ estas malbone ekipita kaj devigas la soldatojn agresi, sen atento de la propra sekureco. Kompreneble ni ne volas ke ili mortas tie; sed ĉiukaze ke ili ne mortigu.

En nia manifestacio antaŭ la Ĝenerala Konsulejo de Rusio en Bonn mi prezentas afiŝon kun granda nombro de mortitoj pro tiu milito - nuntempe 280.000 (ekzaktan nombron neniu scias) - kaj sub tiu nombro estas kaj la ukraina kaj la rusa flagoj; ĉar ankaŭ familianoj kaj geamikoj de la rusaj soldatoj pleje funebras pro ili.

- -

2023-04 Soldatoj de Rusio - ne volas esti nutrado por kanonoj !

Dum Ukraino ricevas pli kaj pli da modernaj armiloj, kaj Putin - kies milito nun okazas - parolas pri atomarmiloj. Aliflanke mortas multe pli da rusaj soldatoj, ol ukrainaj (mi dirus, bedaŭrinde bone) - tamen mi preferus ke ili ne mortas, sed restos hejme. Jen ankaŭ video de soldatoj el Siberio kiuj komune sendis peton al Putin por ricevi pli bonajn armilojn kaj edukadon:

<https://www.arte.tv/de/videos/112907-013-A/arte-europa-die-woche/>

= =

2023-04-22 Ĉu ankaŭ P.R.Ĉinio sonĝas simile kiel Putin pri Sovetunio ?

Unuflanke la p.r.ĉina prezidento Xi prezentis 10-punktan planon kiel fini la militon de Rusio kontraŭ Ukraino. Sed la vortumo sonas tre ĝenerale, oni evitis klarajn menciojn; tamen klaras ke Rusio devus akcepti la limojn de la najbara Ukraino*. Laŭ tio Rusio devus repreni la soldatojn malantaŭ la limojn de 1994.

Sed nun okazis „klarigo“ - aŭ eble „misklarigo“ flanke de ambasadoro de P.R.Ĉinio en Francio, Lu Shaye, kiu respondis al peto klarigi kion li diris: „En la Popol-Rajto eĉ tiuj landoj de iama Sovetunio ne havas efektivan statuson, ĉar mankas internacia interkonsento, por konkretigi ilian statuson kiel suverena lando.“

Por la baltiaj ŝtatoj - kiuj laŭ tiu vidpunkto ne havus la rajton je suvereneco - protestis je tiu tago la latva ministro pri eksteraj aferoj, Edgars Rinkevics, pri tiuj „plene malakcepteblaj“ rimarkoj de tiu ĉina reprezentanto.

Jen la intervjuo - en la franca: <https://twitter.com/LCI/status/1649494075358294016>

*) La plena kunveno de UN menciis tiujn limojn, voĉdoninte kontraŭ tiu milito de Putin per giganta majoritato - kiujn havis la iama sovetia respubliko Ukraino, kiujn Rusio mem garantiis en 1994.

Simile temas pri Tajvano, kiu sentas sin kiel suverena ŝtato ek de 1949; ili eĉ reprezentis Ĉinion en la UN ĝis 1971. Kaj neniam estis regata de la nuna P.R. Ĉinio. Sed nun P.R.Ĉinio estas la sola oficiale akceptita ĉina ŝtato. Mi ne scias kial Tajvano ne povas esti akceptata suverena ŝtato ?

- - -

Die baltischen Staaten haben mit Empörung auf Äußerungen des chinesischen Botschafters in Frankreich reagiert, wonach Ex-Sowjetrepubliken nicht notwendigerweise souverän seien. Wegen der „völlig inakzeptablen“ Bemerkungen habe er für Montag den Geschäftsträger der chinesischen Botschaft in Riga einbestellt, teilte Lettlands Außenminister Edgars Rinkevics am Samstagabend auf Twitter mit. Dieser Schritt sei mit Litauen und Estland abgestimmt. „Wir erwarten von chinesischer Seite eine Erklärung und eine vollständige Rücknahme dieser Aussage“, schrieb der Chefdiplomat des baltischen EU- und Nato-Land weiter.

In einem [Interview im französischen Fernsehen](#) hatte der chinesische Botschafter Lu Shaye zuvor die Souveränität von Staaten in Frage gestellt, die einst der Teil Sowjetunion waren. Auf die Frage, ob die Krim zur Ukraine gehöre, sagte der Diplomat, es hänge alles davon ab, wie man dieses Problem betrachte. Einer Intervention des Moderators, dass die von Russland seit 2014 besetzte Schwarzmeer-Halbinsel völkerrechtlich ein Teil der Ukraine sei, entgegnete Shaye: „Im Völkerrecht haben selbst diese Länder der ehemaligen Sowjetunion keinen effektiven Status, weil es kein internationales Abkommen gibt, um ihren Status als souveränes Land zu konkretisieren.“

- - -

2023-04-09 Marijnka - totale detruita de Putinaj soldatoj

Urbeto en Donbas-regiono, je la limo al la ruse okupita teritorio; la rusa armeo ankaŭ uzas

fosfor-bombojn. Jen dokumenta filmeto:

<https://www.arte.tv/de/videos/113043-037-A/ukrainische-reporter-innen-berichten/>

- - -

Odessa Classics - fondita de pianisto Alexey Botvinovs - de Tallinn

Li kun Daniel Hope (violono) ludas kun la nacia simfonia orkestro de Estonio:

Ukrainische Nationalhymne

Benjamin Britten, Viollinkonzert in D-Moll Op.15

Wolfgang Amadeus Mozart, 20. Klavierkonzert in D-Moll, KV 466

Myroslav Skoryk - Melody

<https://www.arte.tv/de/videos/109334-000-A/estnisches-nationales-symphonieorchester/>

- -

2023-04-19 Komenco de la Ribelo en la Varsovia Geto antaŭ 80 jaroj

Tia genocido estas ne la sola sur la Tero, sed la plej grandskala (pri krueleco ne eblas kompari).

Rememoro al Ŝoah.

1940 - 1943 La vivo de la judoj en la getto de Varsovio

raporto kun dokumentoj kaj filmoj (kaj filmitaj scenoj lau tiaj rakontoj), fotoj kaj komentoj de nuntempaj fakuloj.

La arkivo Oyneg Shabbes kolektas raportojn, instigita kaj organizita de Emanuel Ringelblum. Nigra merkato. Ankaŭ ili kolektis ĵurnalojn kaj ĉiutagajn dokumentojn, inter ili tiuj de la naziaj okupantoj. Kruelecoj. Ankaŭ pri la amasa mortigo de judoj en pluraj urboj de Pollando - dank' al polaj subgrunduloj ili povis sendi komence de 1942 la informon pri la sistema genocido al Londono. BBC elsendis tion. Kiam Ringelblum komprenis ke eble neniu postvivus ĉi tie, li organizis la kaŝadon de la raportoj en granda fosita truo sub la planko, kaj nur iom post la milito eblis trovi la kestojn kun tiaj kajeroj, kiujn plenigis homoj kun siaj rakontoj. Je Pasko 1943 okazis la ribelo de la judoj en la geto de Varsovio. Ili preferis morti dum batalo kontraŭ la nazioj. La armita ribelo dauris kelkajn semajnojn, mortis multaj je ambaŭ flankoj:

https://eo.wikipedia.org/wiki/Ribelo_de_la_varsovia_geto

Post la fin-batalita ribelo la germanoj detruis kaj bruligis la tutan geton. Ringelblum kune kun sia edzino kaj filo, kiun kaŝis polu sub sia forcejo, kaj ankaŭ ĉi-tiu polo estis mortpafitaj - iu prifaifis la kaŝejon. Rachel Auerbach sufiĉe frue estis *geschmuggelt* kaj travivis. Dank' al ŝiaj scioj la kestoj povis esti trovitaj.

Sen la organizitaj manĝejoj multe pli malsatmortintus pli rapide. Rachel Auerbach estis petita de Ringelblum organizi la kuiradon; sed ne eblis vivteni ĉiujn.

Rimarko de AVE/mw: en la filmo videblas ankaŭ la Zamenhofa Strato en Muranov. Ĉiuj esperantistoj scias ke inter la mortigitaj (jam 1942) kiuj vivis en tiu geto estis la filinoj de Ludoviko L. Zamenhof, Zofia (kuracistino) kaj Lidia (instruistino en multaj landoj, tradukistino, subtenantino de la Baha'a kredo). Strato en Rio de Janeiro portas ŝian nomon - ĝis nun nur tie. Koncizaj informoj pri la sorto de liaj familianoj dum tiu tempo estas i.a. en la libro de Roman Dobrzynski, „Zamenhof en Varsovio“.

Es ist eine der bemerkenswertesten und bislang unerzählten Geschichten des Holocaust: Der junge couragierte Historiker Emanuel Ringelblum initiierte und leitete im Warschauer Ghetto ein Untergrundarchiv. Dort wurden Tagebücher und Fotos, NS-Verordnungen und jiddische Poesie gesammelt und vergraben, um der

Nachwelt ein authentisches Zeugnis zu geben vom Leben im Ghetto und den Verbrechen der NS-Besatzer. Seit 1999 ist das Ghettoarchiv Weltdokumentenerbe der UNESCO.

"Wer schreibt unsere Geschichte? Wie können wir sicherstellen, dass unsere Erlebnisse, unsere Traditionen, unser Leid durch unsere eigenen Zeugnisse und nicht nur aus der menschenverachtenden Perspektive der Nazis überliefert werden?" Getrieben von diesen Fragen und Motiven haben Emanuel Ringelblum und seine rund 60 Mitstreiter über Jahre hinweg ein Geheimarchiv betrieben und gefüllt. Zeitzeugenberichte und Kinderzeichnungen, Lebensmittelkarten und Plakate aus jüdischen Theatern, Zeugnisse des religiösen Lebens und die Benennung konkreter Verbrechen, sowohl von Deutschen als auch von Polen und Juden – das Archiv sollte ein möglichst breites und ungefiltertes Bild des dem Untergang geweihten Lebens im Ghetto widerspiegeln.

Emanuel Ringelblum promovierte 1927 über die Geschichte der Warschauer Juden im Mittelalter. Er begann im Oktober 1939 mit der Organisation eines konspirativen Netzwerks. Seine Mitstreiter, die die verschiedensten politischen und kulturellen Richtungen repräsentierten, begannen in ihren jeweiligen Kreisen zu sammeln. Über die Arbeit im Archiv hinaus waren die Mitglieder der Gruppe auch in Hauskomitees, bei der Organisation von Suppenküchen und in anderen Selbsthilfeorganisationen aktiv, die das Überleben im Ghetto sichern sollten. "Oneg Shabbat", "Freude am Shabbat", war der Tarnname der Gruppe, die bis auf drei Mitstreiter im Zuge der Räumung des Ghettos ermordet wurden. So auch Emanuel Ringelblum, der im März 1944 zusammen mit seiner Frau und seinem kleinen Sohn von Deutschen erschossen wurde. Eine der Überlebenden ist Rachel Auerbach, aus deren Perspektive der Film erzählt wird. Sie machte sich nach Kriegsende auf die Suche nach den verborgenen Kisten im zerstörten Warschau. Im September 1946 wurden zehn Blechkisten mit 1208 Archivalien tief unter den Trümmern eines Hauses wiedergefunden. Im Dezember 1950 konnten zwei große Milchkannen mit weiteren 484 Archivalien geborgen werden, andere Teile des Archivs blieben unauffindbar. Heute wird die Sammlung "Oneg Shabbat" im Jüdischen Historischen Institut in Warschau aufbewahrt, sie umfasst etwa 25.000 Seiten.

Der Film von Roberta Grossman erzählt von der Entstehung des Untergrundarchivs und von der ersten Begegnung zwischen Rachel Auerbach und Emanuel Ringelblum, über die Weiterentwicklung des "Oneg Shabbat" bis zur Räumung des Ghettos und dem Auffinden der vergrabenen Dokumente nach dem Krieg. Mit aufwendigen Spielszenen, zeithistorischen Aufnahmen, renommierten internationalen Experten und vielfältigen Auszügen aus den überlieferten Tagebüchern werden das alltägliche Leiden im Ghetto, der Hunger, die Verzweiflung – und die leidenschaftliche gemeinsame Arbeit an einer eigenen, jüdischen Überlieferung veranschaulicht.

Der Film entstand als große internationale Koproduktion unter Beteiligung des NDR in Zusammenarbeit mit Arte.

Sendita 90 min de germana televido Phoenix.de, je la 16a de Aprilo, 2023, 0:30h

Poste „Der SS-Mann und das Mädchen“ - rakonto de tiu knabino. lu

Fil von Tilmann Bünz, Phoenix 2023, la knabino, Helena Budnicka (je la Zamenhof-strato en Muranow), ŝia familio loĝis en substrata bunkro, ŝi rakontas; i.a. pri Josef Blösche, nomumita „Frankenstein“ kiu mortpafis ĉ. 2000 homojn veturiginta tra la geto. Li troviĝas sur tiu mondfama foto kiu montras knabon kun altigitaj manoj. Kaj tial li estis finfine kaptita en GDR. Rakontas la *offizier* kiu rekte rakontas. Pro liaj krimoj li estis ekzekutita 1969.

- - -

16.04.2023 - 2:15 - 3:00 Phoenix.de

Anton Schmid , der gute Mensch von Wilna.

Wilna estis centro de la judoj en orienta Eŭropo.

1941 - en la preĝejo Ostra Brama - li povis ŝanĝi la nomon de tiu juna virino.

Ponar (?) fina mortigejo de Vilno; li ankaŭ povis organizi laborlokojn por judoj.

Li helpis al kelkaj 100 homoj, certe finfine savis 4 personojn - espereble pli.

Li estis ekzekutita 13. 04. 1943 - en Vilno post milit-proceso ĉar iu prifajfis lin .

Franz Murer ?

Schriftsteller Anzengruber (?)

Jäger-Bericht - getötete Juden in Litauen (ca. 140.000)

= =

2023-04 Denove Hutu kontraŭ Tutsi - en DR Kongo

ĉar AVE subtenas projektojn en DR Kongo* ni tre atentis la agadon de M23-ribelulojn, kiuj en orienta DR Kongo gxenas la homojn.

Detala artikolo montris la komplikecon de tiu afero - jen resumo de granda gazeta artikolo: Dum la kolonia tempo Belgio desegnigis mapon kiu montras kie loĝas kiaj etnoj, sed ili tie ne notis la Tutsi-ojn; tial oni diras ke ili ne apartenas al DRK. Ili loĝis en la montaro de Nord-Kivuo kaj bredas bovinojn, sed estis forpelitaj dum la buĉado de Hutu-etnanoj kontraŭ Tutsioj. La registaro de DRK garantiis al ili la rajton reveni al siaj terenoj, sed ne zorgas por tio. Pro tio kreiĝis la M23-ribeluloj, kiuj postulas la rajton reveni.

Aliflanke ekde fino de 2022 la restantaj Tutsi-oj en Masisi estas minacataj, kelkaj jam buĉitaj, kun la celo forpeli ilin al la najbara Ruando, kie jam 70.000 da ili vivas kiel rifuĝintoj.

Teorie la internaciaj UN-soldatoj de MONUSCO devus zorgi por paco, sed ili ne sufiĉe protektas la atakitajn.

(laŭ Simone Schlindwein, taz, 2023-04-06, p.3)

*) AVE subtenas projektojn por trinkakvo en Kalima kaj Bukavu, subtenas gestudentojn en Goma (organizas SBV) kaj infanĝardenon en Rumonge/Burundo.

--

2023-04-12 Navalny sub speciala operacio (izoleco, neglecto de Homaj Rajtoj)

Tuj post longa izoleco-kondiĉo, li denove estis tenita sole. Sub pli severaj kondiĉoj. La sola mallonga irado en la malgranda korto okazas je 7a mateno, por ke li ne vidu la sunon - kaj suno necesas por produkti vitaminon D. Li estas malsana, tamen nek ricevas la senditajn medikamentojn nek pakaĵojn de lia edzino.

La sistemo pretendas ke la mortigo de tiu fi-blogisto estas organizita el la grupo de Navalny - pruvo pri tio ĝis nun ne montrita.

Jen en la franca kaj germana - i.a. vi vidos kopion de la ĉelo en kiu li estis sole dum longa tempo. Ĝi troviĝas en Berlino - vid-al-vidu de la Rusa Ambassadejo, „sub la Tilioj“.

<https://www.arte.tv/de/videos/113295-000-A/nawalny-unterstuetzer-protestieren-vor-russischer-botschaft-in-berlin/>

Jen en la germana: <https://www.tagesschau.de/thema/nawalny/>

Jen en la angla - de Novembro 2022:

<https://www.bbc.com/news/world-europe-63671942>

Ne tute aktuale, sed ankaŭ havebla en Esperanto:

https://de.wikipedia.org/wiki/Alexei_Anatoljewitsch_Nawalny

--

2023-04-12 Putin lernis de Ĉinio - kompleta kontrolo & mobilizo

Putin bezonas novajn soldatojn por sia milito (t.n. speciala operacio laŭ UN-Ĉarto Art. 51).

Tute moderna sistemo e-reto devus garantii ke neniu rezervisto povas eviti la mobilizon. Ni vidos kio okazos en Rusio.

<https://www.tagesschau.de/newsticker/liveblog-ukraine-mittwoch-231.html#RusslandaufdemWegzurelektronischenEinberufung>

= =

2023 Kiel kompreni Vladimir Putin ?

Jen dokumentoj el Rusio kun komentoj el la okcidento. Mi jam menciis ĉi-tiun NRO-on, sed certe indas rigardi ankaŭ aliajn paĝojn tie - en pluraj lingvoj (be, de, en, ru):

<https://specials.dekoder.org/en/>

--

2023-03-15 ĝis 2025 La Balta Maro kaj Rusio - malfermaj mapoj

Serio da dokumentaj filmetoj de Arte.tv - ankaŭ pri la milito de Rusio kontraŭ Ukrainjo.

Jen (en 35 minutoj kaj 6 eŭropaj lingvoj) vizito sur franca ŝipo kiu krozis en la Balta Maro por gardi la pacon tie - tiu raporto montras ankaŭ multajn mapojn pri infrastrukturaj retoj.

<https://www.arte.tv/de/videos/112741-001-A/mit-offenen-karten/>

--

2023-03 Movado por pli liberala Pollando

Urbestrino en la sudo subtenas ĉi-tiun movadon - kontraŭ la politiko de la reganta partio PIS.

Ankaŭ en la pola lingvo, 32 minutoj:

<https://www.arte.tv/de/videos/107194-095-A/re-auf-gegenkurs/>

--

2017-04-07 Nova muzeo pri la Dua Mondmilito en Gdansko

Tre bona koncepto montri la situacion de civiluloj, ankaŭ pri la estiĝo de la faŝismo en Germanio; entute 19 temoj, inkluzive de filmoj:

https://eo.wikipedia.org/wiki/Muzeo_de_la_Dua_Mondmilito_en_Gda%C5%84sk

--

2023-03 Raporto pri ĉinaj gulagoj

Tiu raporto unue raportas pri la historiaj kaj en dua raporto pri la aktualaj - ankaŭ temas pri politikaj malliberuloj; kaj per monitorado oni kontrolas la tutan socion. Ankaŭ en Vikipedio estas artikolo pri tio.

<https://de.wikipedia.org/wiki/Laogai>

<https://www.arte.tv/de/videos/106702-001-A/chinas-straflager-1-2/>

Die chinesischen Gulags

Die Ende der 40-er Jahre von Mao Zedong errichteten Laogai-Lager in China haben viele Ähnlichkeiten mit dem sowjetischen Gulag. Mittels Zwangsarbeit sowie physischer und psychischer Folter sollte dieses grausame System der Unterdrückung eine sogenannte "Gedankenreform" bei den Häftlingen bewirken. Im Dokumentarfilm kommen heute im Exil lebende Opfer des Laogai-Systems zu Wort.

Ende der 40er Jahre errichtete Mao Tsetung in China ein System von Arbeitslagern namens Laogai – eine Abkürzung für „Reform durch Arbeit“. In solchen Lagern sollte durch Zwangsarbeit sowie physische und psychische Folter bei den Häftlingen eine sogenannte Gedankenreform bewirkt werden. Dieses grausame Instrument der Unterdrückung hatte viele Ähnlichkeiten mit dem Gulag, den Straf- und Arbeitslagern in der Sowjetunion.

Nach Ende des Bürgerkriegs und Gründung der Volksrepublik China im Jahr 1949 initiierte Mao Tsetung eine Unterdrückungskampagne, die auf eine Umerziehung durch Arbeit abzielte. Er erklärte jeden tausendsten Chinesen zum Konterrevolutionär und unterwarf damit fünf Millionen Menschen einem barbarischen Quotensystem. Viele Betroffene wurden hingerichtet, andere zur Umerziehung ins Laogai geschickt.

In Hunderten von Lagern machte sich die Partei die kostenlose Arbeitskraft der Gefangenen zunutze, um die Wirtschaft des Landes aufzubauen. Wer nicht ins Laogai abtransportiert werden wollte, musste Selbstkritik üben und zur Denunziation von Angehörigen oder Nachbarn bereit sein. Selbst in der eigenen Familie war man nicht immer sicher: Das Damoklesschwert der Deportation schwebte über jedem Haushalt. Die Familien der Häftlinge wurden gesellschaftlich geächtet. Mit wachsendem Einfluss in der Kommunistischen Partei begann Mao Tsetung, die Partei zu „reinigen“, seine Rivalen auszuschalten und sich selbst als alleiniger Anführer zu behaupten. Die aufeinanderfolgenden Säuberungswellen gipfelten in der Kulturrevolution, die mit massiven Menschenrechtsverletzungen, politischen Morden, Massakern und Verbannungen in entlegene Gegenden des Landes einherging.

Mao Tsetungs Tod am 9. September 1976 bedeutete jedoch nicht das Ende des Terrorsystems: Die an die Macht gelangte neue Generation sollte es in großem Maßstab nutzen.

Chinas Straflager (2/2) Totale Überwachung

Nach Maos Tod begann eine unruhige Zeit. Das Laogai, Chinas System der Zwangsarbeits- und Umerziehungslager, hat seinen Namen verändert, doch die Internierungs- und Foltermethoden bestehen weiter. Die neuen Herrscher hatten zuvor allesamt Verfolgungen erlitten. Was sollten sie mit den Laogais machen, die Mao hinterlassen hat?

Unter Deng Xiaopings Herrschaft verwandelte sich jedes Lager in ein Unternehmen: Jeder Lagerleiter war ein Arbeitgeber, der das System rentabel machen musste. Das Laogai wurde zu einem Schlüsselinstrument der chinesischen Wirtschaft. Der Profit aus den Lagern ermöglichte die Fortsetzung des brutalen Systems der Unterdrückung. Die Regierung ermutigte multinationale Konzerne zu Investitionen in China. Ergebnis: Die Lager warfen Gewinn ab und konnten ihre Produkte auf dem internationalen Markt anbieten.

Deng Xiaoping führte Reformen durch, mit denen die Kontrolle der Partei über die Gesellschaft gelockert wurde. In den späten 70er Jahren wagten es die Chinesinnen und Chinesen schließlich, mehr Demokratie zu verlangen. Sie plakatierten ihre Forderungen an die „Mauer der Demokratie“ im Zentrum Pekings. In den 80er Jahren ließ die Regierung pragmatisch bestimmte Reformen zu, griff aber immer dann ein, wenn sie den Machtanspruch der Kommunistischen Partei bedroht sah. Die Unterdrückung gipfelte in der blutigen Niederschlagung der Demokratiebewegung auf dem Tiananmen-Platz am 4. Juni 1989.

Xi Jinpings Machtübernahme im Jahr 2012 war mit neuen Hoffnungen verbunden, denn als ehemaliges Opfer der Kulturrevolution erwartete das Volk von ihm Reformen. Doch der neue Anführer duldet keinerlei Kritik, auch nicht im Internet. Er schickte andere Gruppen ins Laogai:

ethnische oder religiöse Minderheiten, Vertreter der Zivilgesellschaft. Das System wurde um Gefängnisse für illegal beschäftigte Arbeiternehmer und politische Dissidenten ergänzt. Für die Überwachung der 1,4 Milliarden Chinesen kommen jetzt modernste Technologien zum Einsatz. Die Deportation droht nun jedem, zu jeder Zeit und an jedem Ort. Das Laogai bildet den Kern von Xi Jinpings Macht und erklärt den beherrschenden Einfluss, den Xi und die Kommunistische Partei über ihr Land ausüben.

Regie

Tania Rakhmanova

Land

Frankreich

Jahr

2021

Herkunft

ARTE F

= =

2023-03-25 Vojo al Paco inter Rusio kaj Ukraino

Post la vizito de la ĉina prezidento Xi en Moskvo, kaj ankaŭ laŭ komentoj en Usono montriĝas mallarĝa fendo (anstataŭ fermita pordo) cele al paco.

Xi ne kondamnis la rusa prezidenton, sed aliflanke ne akceptis la akaparon de terenoj (Krimeo kaj orienta zonoj de Donbas kaj Lugansk). Li preferas pacan solvon. Ankoraŭ okazas interparoladoj inter okcidentaj kaj rusaj aŭtoritatuloj. Iu komentis ke vojo al paco povus inkluzivi diskuton pri transdono aŭ interŝanĝo da terenoj kiujn bezonas Ukraino kaj aliajn kiujn ili ne nepre bezonas.

<https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/ukraine-diplomatie-117.html>

Komento de AVE/mw:

Ĉu ne indas paroli pri neŭtrala internacia statuso de Krimeo ?? Uzeblo de la mar-armeaj havenoj de ambaŭ flankoj, kiel tio jam okazis.

Paco por Ukraino ĉiukaze bezonas internaciajn garantiojn, pli realajn ol tiaj paperaj kadre de tiuj en la Memorandum de Budapesto, 1994. Neŭtraleco same kiel de Svisio aŭ Aŭstrio ne ne estas konsilinde se oni rekte najbaras al tiom imperiisma najbaro. Tial aliĝo de Ukraino kaj al EU kaj al NATO indas; nur tio donas realan garantion pri paca najbara kunvivado kun Rusio.

Mi lernis en la libro „Kleine Geschichte der Ukraine“ de emerita viena profesoro Kappeler, ke la rusa lingvo en Ukraino en la nova historio ne estis reale subpremita, nur mankis la samranga nivelo, eĉ en regionoj kie loĝis plimulto de rus-devenaj homoj. Aliflanke la ukraina lingvo estis tre ofte subpremita dum la longa kaj varia historio.

= = =

2022 Libereco - ne nur slogano sed ankaŭ reala subteno cele al libereco en Ukraino kaj Belarus

Jen retejo (lingvoj: de, en, fr, ru, ua) de ĉi-tiu svis-germana asocio kiu kolektas varojn kaj

monon por transporti al lokoj en Ukraino kie ili estas bezonataj.

Ili scias, ke „libereco“ estas Esperanto-vorto, sed ĝis nun ili ne uzas Esperanton. Bonvolu viziti ilin kaj pripensu subteni liberecon.

<https://www.libereco.org/>

--

2023-03-02 Falsaj kulpigoj kontraŭ Ukraino

Jen retejo kiu analizas asertojn, ĉu ili ĝustas aŭ estas falsaĵoj. Kaj tradukas ilin en 14 lingvojn.

Jen ekzemplo:

<https://www.stopfake.org/de/fake-ukraine-bereitet-eine-provokation-vor-um-russland-grundlos-der-verletzung-der-atomaren-sicherheit-zu-beschuldigen/>

--

2022-03-19 Putins Trolle

Falsaj informoj kiel parto de la milito:

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-044-A/putinstrolle/>

--

2023-03-09 Rusofobio - kiel propagando-instrumento

Ekzemple temis pri teatra reĝisoro kiu prezentis teatraĵon de B. Brecht, ĉar en tiu temas pri la fiaj okazaĵoj de Hitler - la prokuroro vidis paralelon al la nuna politiko en Rusio.

<https://www.arte.tv/de/videos/113043-021-A/russland-unzensiert/>

2022-07-12 ĝis 2023-07-14 Sendependa ĵurnalismo estas mapermesita:

Raporti nombrojn de mortitaj rusa soldatoj estas malpermesita.

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-188-A/russland-aeusserst-effektive-propaganda/>

--

2022-10 ĝis 2023-05-24 Intervjuoj en Rusio

Burjatio - de kie multaj iras en la militon. Revenintaj soldatoj - kaj aliaj kiuj ne rajtas reveni. La opinio estas kontraŭ la milito. Kiam alvenas evidente ŝtataj oficistoj, neniu plu pretas respondi.

En alia loko, Samara, juna edzino rakontas, ke ŝia edzo estas sendita al t.n. longdaŭra ekzerco. Li nur dum mallonga tempo estis en la armeo kaj ne plene edukita kiel soldato. Kiam tiu mortis je 13a de Aprilo 2022, la registaro longe ne resendis la korpon.

<https://www.arte.tv/de/videos/090637-068-A/re-russlands-soldaten/>

--

2014 - itd/ktp 2022-02-24 De Majdan al akaparo de Krimeo flanke de Rusio

Jen dokumentado de historiistoj pri la okazaĵoj en Ukraino kaj sur Krimeo.

En la germana, angla, rusa kaj ukraina lingvoj:

<https://crimea.dekoder.org/chronik>

Kaj jen la kolekto de historia dokumentado: <https://specials.dekoder.org>

Dekoder.org estas germana NRO, organizaĵo kiu kolektas kaj tradukas informojn el Rusio kaj Belarus.

= =

2023-03-10 Rememori Tibeon

Karaj geamikoj,

Je la 10a de Marto 1959 ĉina armeo okupis Tibeon agante kontraŭ la internacia leĝaro. Intertempe P.R.Ĉinio uzas Tibeon kiel resurso-regiono, malakceptas la kulturon de la tibetanoj. Uzas la budhismajn monaĥejojn nur kiel loko por allogi turistojn. Temas pri kultura genocido. En multaj urboj tutmonde je tiu tago flirtas la tibeta flago.

En 6 lingvoj: <https://savetibet.org>

Jen ligilo al tiu organizaĵo en Germanio, ankaŭ kun invito transvivi en pluraj urboj en Germanio la korŝiran teatraĵon Pah-Lak:

<https://www.tibet-initiative.de/mitmachen/veranstaltungen/pah-lak-gewaltfreiheit-tibet/>

<https://www.tibet-initiative.de/tibet-initiative/>

En la germana: <https://savetibet.de>

Sur nia retejo de AVE vi trovas kelkajn detalajn dokumentojn ankaŭ pri la ekologio en Tibeto - ekzemple:

http://www.verduloj.org/tib_senarba.htm

= =

2023-03-10 lasta tago por vidi pri tio:

Fonaj informoj aparte el Baltio pri la kreskinta rusa agresemo.

La Baltmara Konsilio estis fondita 1992 por paca multflanka kunlaboro inter cxiuj najbaroj de la Balta Maro, kaj post-najbaroj kiel aligxintaj membroj.

Post la agreso-milito de Rusio kontraux Ukrainjo Rusio kaj Belarus estis ekskludita en Marto 2022 !

Videblas ankaux la „verdaj hometoj“ aux „höfliche Menschen“ kiel ili ja nomigxas en Rusio; tiuj soldatoj sen blazonoj kun veturiloj sen blazonoj en nelegxa operacio realigis la altiron de Krimeo al Rusio.

Tiu dokumento ankaux rememoras al la Granda Balta Milito inter Rusio (de Petro la Granda) kaj Svedio ; kaj poste la Vintro-Milito de Rusio kontraux Finnlando.

Oni klarigas kial la naftoduktoj Nordstream estis geopolitike strategia projekto de Rusio; kion ne komprenis la registaro (sub Merkel kaj Schroeder) de Germanio.

Videbla de Januaro gxis 10a de Marto 2023 !

<https://www.arte.tv/de/videos/106708-000-A/panik-vor-putin/>

Russland, das Baltikum und die NATO

Die Ostsee grenzt an neun Länder, von denen acht der Europäischen Union angehören, und war bis vor kurzem noch ein friedlicher Handelsraum. Doch zu den Ländern mit Ostseeküste gehört neben Skandinavien, Deutschland, Polen und den baltischen Staaten auch der russische Nachbar. So wurde aus dem vermeintlich stillen Gewässer plötzlich ein neuer Brennpunkt der globalen Geopolitik.

Am 24. Februar 2022 startete die Russische Föderation eine „militärische Sonderoperation“ in der

Ukraine. Für Berlin, London und Paris bedeutete der Einmarsch der russischen Armee auf ukrainisches Staatsgebiet das Ende einer 30-jährigen Periode relativer Sorglosigkeit. Die „Putin-Methode“ war eine böse Überraschung für alle europäischen Länder.

Für alle? Nicht ganz ... Für die Ostsee-Staaten bestätigten die Ereignisse des Jahres 2022 Befürchtungen, die seit dem Kaukasuskrieg und der Annexion der Krim in der Luft lagen. Die ehemaligen Sowjetrepubliken in Ost- und Nordeuropa hatten schon länger versucht, die Westmächte auf die Gefahr aufmerksam zu machen. Nun stehen Polen, das Baltikum, Finnland und in geringerem Maße auch Skandinavien an vorderster Front gegen Russland und rüsten massiv auf. Das geht so weit, dass die traditionsgemäß „bündnisfreien“ Länder Schweden und Finnland eine Mitgliedschaft in der NATO beantragt haben.

Doch warum flammen im Rahmen des Ukraine-Konflikts in Nordeuropa – weit entfernt von Kiew und Mariupol – längst vergessene Spannungen in Nordeuropa wieder auf?

Handelt es sich um einen radikalen Einschnitt oder um eine kalkulierte Etappe in einem längst fortgeschrittenen Prozess? Die Ostsee, bislang ein friedliches europäisches Gewässer, ist als neuer Schauplatz der europäisch-russischen Auseinandersetzung nun für alle Großmächte von Interesse. „Panik vor Putin - Russland, das Baltikum und die NATO“ zeigt, wie und warum sich der russisch-ukrainische Konflikt in der Ostseeregion niederschlägt.

Regie

- Frédéric Compain
- Benoît Laborde

Produktion

- Artline Films SARL

Autor:in

- Frédéric Compain
- Benoît Laborde

Land

- Frankreich

Jahr

- 2022

Herkunft

- ARTE F
- 52 Min.

Verfügbar

Vom 03/01/2023 bis 10/03/2023

Genre

[Dokus und Reportagen](#)

Versionen

-
-

<https://www.arte.tv/de/videos/106708-000-A/panik-vor-putin/>

= = =

2023-02-23 UN Ĝenerala Asembleo denove postulis al Rusio fini la militon kaj retiri la trupojn malantaŭ la limo de 1994, laŭ la UN-Ĉarto.

Tio signifas ankaŭ ke Rusio ne rajtas nomi la militon kontraŭ Ukraino kiel „Speciala Operacio“ - kio eblus laŭ artikolo 51 de la UN-Ĉarto.

Denove granda majoritato 141 ŝtatoj, akceptis tion; 32 sin-detenis; 7 kontraŭis:

Jen la 6 amikoj de Putin: Belarus, D.R.Korea (norda Koreo), Eritrea, Mali, Nicaragua kaj Syria. Jen la raporto en multaj lingvoj:

<https://news.un.org/en/story/2023/02/1133847>

--

2023-02-17 Fotoj el la milito - je Cherson

montras kiel la milito venas inter la homoj - multaj mortoj.

<https://www.arte.tv/de/videos/030273-897-A/arte-reportage/>

--

Se vi metas „Ukraine“ au „Russland“ en la demandilon de Arte.TV vi ricevos ofertan de multaj dokumentaj filmoj - jen kelkaj novaj:

2023-02-23 Varb-filmo pri Rusio - interesa maniero prezenti la landon.

Es wird Zeit nach Russland zu ziehen - Varb-filmo el & por Rusio

Nur 12 min - en la franca kaj germana; en la angla, itala, hispana kaj pola subtitolita en la angla, kaj parolata en la franca - oni povas lerni ĉi-tiujn lingvojn.

Bedaŭrinde mankas la rusa.

<https://www.arte.tv/de/videos/110342-032-A/mit-offenen-augen/>

--

2023-02-23 Doshd - rusa TV-stacio en ekzilo

Rusio malpermesas ĉiujn organizaĵojn kiuj iomete kritikis la registaron. Inter ili Memorial, la Sacharov-Centro, TV-Doshd, Nowaja Gazeta - nur klekaj kunlaborantoj restis en Moskvo.

La elmigrintaj rusoj protestas en Riga, Tiblisi ktp. en eksterlando. En Riga ili ricevas apartan gvidadon en la Muzeo de Okupacio (plejparte pri la sovetia).

Bedaŭrinde Latvio post 6 monatoj malpermesis Doshd, por sekurecaj kaŭzoj - pro miskomprenebla eldiroj de unu ĵurnalisto dum sendado. Nova adreso en Nederlando.

Tiaj malpermesoj pruvas ke la nuna Rusio estas en stato de faŝismo.

<https://www.arte.tv/de/videos/111749-002-A/re-ein-sender-im-exil/>

--

2023-02-03 Kiom da rusaj soldatoj mortis - estas ŝtata sekreto

Jen ekzemplo el Samara, de kie venis multaj el tiuj soldatoj kiuj mortis je la pafado al kazerno en Metejevka/Donbas:

Tre konciza (nur 4 min - en la franca kaj germana) dokumento de grupo el la (en Rusio fermita) Novaja Gazeta esploris, parolis vizitis la tombejojn.

Kompreneble la aŭtoritatoj ne ŝatis tion.

<https://www.arte.tv/de/videos/113411-000-A/auf-spurensuche-nach-gefallenen-russischen-soldaten/>

= =

2022-02-25 Kiel la mapo de Ukrainio estis ŝanĝita dum 1 jaro da milito

Dokumenta filmo en franca kaj germana, kaj subtitolite ankaŭ en la angla, hispana, itala, pola

<https://www.arte.tv/de/videos/108458-020-A/mit-offenen-karten/>

- -

2023-02-24 Kiel aspektas la milito en Rusio ?

Jen filma taglibro de juna virino kiu perdis fraton, vidis multajn freŝajn tombojn, parolas kun konatuloj kiuj aŭ estos por tiu „speciala operacio“ aŭ kontraŭ ĉi-tiu milito kontraŭ frata popolo:

En la franca kaj germana lingvoj :

<https://www.arte.tv/de/videos/112422-000-A/russlands-heimatfront/>

= =

2023-02-19 Ĉu Rusio mincas al Baltio ?

Jen pri rusoj en la 3 baltiaj ŝtatoj kaj koncize pri situacio en la apuda urbo de Narva, Invangorod. En Latvio pli da homoj aliĝas al la nacia gardo. Ili deziras resti sendependaj. La registaroj sekvas resiliencan. Ankaŭ en Litovio oni timas, aparte ĉar estas 2 limoj kiuj sekvas la politikon de Moskvo. Belarus - kie antaŭe estis bona rilato inter la limgardistoj de ambaŭ flankoj. Kaj Kaliningradskaja Oblast (ĉirkaŭ iama Königsberg), kie Rusio pligrandigas la armeon.

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-054-A/wer-ist-nach-der-ukraine-dran/>

Kalle Kniivilä ankaŭ verkis libron pri tio: "Idoj de la imperio".

- -

2023-02-16 Ukrainio - sorto de Eŭropo

Jen 2 hora dokumenta filmo pri la historio de Ukrainio koncize dum jarcentoj kaj pli detale ekde la 20a jarcento; kaj kiamaniere ŝanĝiĝis la situacion post la 90aj jaroj. Putin jam delonge rakontas ke Ukrainio kaj Rusio estas fratoj, ne-disigeblaj !

Li sukcesis neniigi la naftofirmaon Yukos - konstruis Rosneft kaj Gazprom - kiujn li parte posedas. Per multa da mono li „aĉetis“ politikistojn kaj influ-riĉajn homojn. En parolo antaŭ la germana parlamento 2001 li skizis sian deziron ke Germanio (kaj Eŭropo) iĝos pli sendependa de Usono, kaj unuiĝos kun Rusio kie troviĝas ĉiuj resursoj. Li parolis pri „komuna domo Eŭropo“.

Fakte la antaŭsignoj komenciĝis 1994 kaj sub Putin 1999 kiam Putin malakceptis la sendependiĝon de Ĉeĉenio, kaj sekve per sen-regula perforto detruis Grosny. Poste Kartvelio kaj ekde 2014 Ukrainio: post la protestoj sur Majdan-placo kaj la eksoficigo de prezidento Jankukovyĉ Rusio sendas soldatojn sen blazonoj - en Rusio: „afablaj homoj“, en Germanio „verdaj hometoj“ - al Krimeo, kie Ukrainio akceptis lasi havenon por la milit-ŝipoj de Rusio laŭ kontrakto ĝis 2042. Ili organizis ke la Autonomia Regiono Krimeo

decidas iĝi memstara (legu la detalojn en Vikipedio) - kaj poste aliĝis al Rusio. Simile okazis invado en la sud-orientan parton de Ukrainjo.

En Decembro de 1994 Rusio, Usono kaj Grand-Britio subskribis la „Budapestan Memorandon pri Sekureco-Garantioj“ ĉar Ukrainjo pretis transdoni la restantajn strategiajn atom-armilojn al Rusio, por detruiri ilin tie. Poste ankaŭ Francio kaj Ĉinio subskribi ĉi-tiun kontrakton. En 5 punktoj ili sindevigis respekti (flanke de Rusio) kaj garantii (flanke de la aliaj landoj) citante la UN-Ĉarton kaj Helsinki-Kontraktojn (1992, KSKE, OSKE), la sendependecon, la aktualajn limojn de Ukrainjo kaj subteni Ukrainjon se tiu estus minacata de atomarmiloj (pli detale en Esperanto en Vikipedio.org).

Komento de AVE/mw pri punkto 4: Ankaŭ Rusio, kiu ja posedas la Veto-Rajton en UN-Sekureco-Konsilio, subskribis ke oni alvoku la UN-Sekureco-Konsilion kaze de agreso kontraŭ Ukrainjo per atomarmiloj. Ni jam vidis ke Rusio uzas sian Veto-Rajton kiam temas pri diskuto pri la nuna agreso de Rusio kontraŭ Ukrainjo. Kaj Putin jam plurfoje parolis pri uzado de atomarmiloj kiam Rusio estas agresata. Sed Usono, GB kaj Francio sindevigis subteni Ukrainjon. Tiamaniere „la kato mordas en sian voston“.

Bedaŭrinde Germanio opiniis ke ekonomia kunlaboro kun Rusio sekvas al pli pacema politiko. La deziro de Ukrainjo kaj Kartvelio iĝi membro de NATO - same kiel la baltiaj ŝtatoj - estis rifuzita 2008 de Germanio k.a.; ĉar ne volis eksciti la rusan prezidenton. Baldaŭ poste Rusio atakis Kartvelion, kion la okcidentaj ŝtatoj ne tiom klare kritikis.

Oni ne rimarkis ke Rusio uzis la eksporton de gaso kiel armilo, unue kontraŭ Ukrainjo kaj Pollando, ĉar pere de gasdukto Nord-Stream li povas tranĉi ambaŭ landojn de rusa gaso. Oni ne rimarkis ke la gigantaj subteraj gas-stokejoj en Germanio - kiujn oni vendis (eble parte) al Gazprom - ne estis plenigitaj. Putin certe opiniis ke tiamaniere la okcidento estus malforta subtenanto de Ukrainjo.

Fine de 2021 okazis pluraj diskutoj de okcidentaj politikistoj kun Putin por gardi la pacon. Samtempe Rusio lokigis grandan amason da soldatoj je la okcidenta limo. 2022-02-24 Putin komencis la militon - parolante ĝis nun (kaj false) pri uzado de Art. 51 de UN-Ĉarto, kaj rapide invadis en Ukrainjon.

<https://www.arte.tv/de/videos/110977-000-A/ukraine-europas-schicksal/>

Komento de AVE/mw: emerita profesoro de Viena universitato, Andreas Kappeler, ĵus publikigis sian detalan libron „Malgranda Historio de Ukrainjo“, kiu diskutas ĉiujn aspektojn de la historio ek de Kievskij Rus antaŭ pli ol 1000 jaroj, en nova eldono ĝis la jaro 2019.

Kalle Kniivilä verkis 5 librojn pri nuna Rusio kaj la politiko de Putin en la diversaj regionoj de iama SU, ekzemple: „ Krimeo estas nia “

= =

2023-02-12 Protest kontraŭ la milito de Putin en Berlino - MSC

La filo de A. Navalny partoprenis manifestacion antaŭ la Ambasadejo de Rusio en Berlino.

Krome temas pri Munkena Sekurceco-konferenco, kiu komenciĝos je la 17a de Februaro.

<https://www.br.de/radio/live/br24/programm/2023-02-12/3332942/>

--

2023-02-13 Militkrimuloj Putin, Lawrow ktp.

Internacia Krim-kortumo en Den Haag.

Human rights Watch studas pri internaciaj krimoj.

EuroJust estas oficiala asocio por studi internaciaj krimoj.

Necesas Speciala Tribunalo - ĉar aliflanke Rusio povus vetoi.

Temas ekzemple pri Isjum, 550 km oriente de Kievo.

Civila domo estis bombardita (je la 9a de Marto 2023), mortis pluraj civilaj homoj. Rusio pretendis ke temis pri domoj kie troviĝis militistoj.

Viroj estis kaptitaj, torturitaj, parte mortigitaj - pli poste trovitaj en truoj en arbaro - i.a. pafita en la kapon.

447 mortoj tie, parte la korpoj montris tortur-spurojn. Fotoj de rusaj soldatoj kiuj estis en Isjum estis montritaj al rusaj instancoj - tiuj ne respondis.

La esploristoj konstruas diversajn spurojn de unu krimoj, kaj klopodas prui ke estas la sama objekto.

En Kramatorsk Rusio bombis al la stacidomo per Streumuniton - Toska... - mortis 61 homoj.

Je intervjuoj ili laboras laŭ internacie akceptita demando-formularo - ekzemple pri la vilaĝo Butŝa proksime de Kievo.

HRW ankaŭ studas militkrimojn flanke de ukrainaj soldatoj. Sed tiuj estas unuopaj agoj. Kontraste estas sisteme faritaj (pli ol 600, kiuj estis dokumentitaj) tre multaj agadoj flanke de rusaj soldatoj.

Necesas trovi ankaŭ la ĉeno de ordonoj kaj agoj. Fakte la decido al ĉi-tiu agreso-milito estis la unua paŝo !

<https://www.ardmediathek.de/suche/Anklage%20gegen%20Putin>

= =

2023-02-07 Komparo inter Putin kaj Zelenskij

Jen detala dokumento kun multaj intervjuoj kaj film-dokumentoj ĝis Januaro 2023 - en la franca kaj germana:

<https://www.arte.tv/fr/videos/111038-000-A/poutine-zelensky-deux-hommes-en-guerre/>

<https://www.arte.tv/de/videos/111038-000-A/das-duell-selenskyj-gegen-putin/>

Komento de AVE/mw: mi atendas miraklon ! ke la milito finiĝas.

- - -

2023-01-30 Kolekto da dokumentoj pri la milito de Rusio kontraŭ Ukrainjo

Video de la franca jxurnalisto Bernhard-Henry Levy pri la milito de Rusio kontraŭ Ukrainjo.

Kun multaj realaj militaj videoj. Gxi klarigas plurajn temojn: Komenco pri Majdan kaj akaparo de Krimeo; ke Ukrainjo ne estas faskista lando; ke ukrainjo defendas la European civilizon.

En la franca kaj germana, subtitolita ankaŭ en la angla, ktp.:

<https://www.arte.tv/de/videos/109328-000-A/warum-ukraine/>

- -

Jen ruslingvanoj kiuj sentas sin ukrainoj – juna rusa virino iris en ekzilon al Ukrainjo – sich schämen pri Rusio.

<https://www.arte.tv/de/videos/110628-000-A/ukraine-odessa-perle-der-ukraine/>

- -

Mortaj soldatoj – je 30a Januaro 2023:

126.000 el Rusio

eble 100.000 el Ukrainjo

- -

Pri UdSSR – Historio el vidpunkto de Rusio

<https://www.arte.tv/de/videos/103642-000-A/russland-wie-putin-die-geschichte-sehen-will/>

2023-01 Pentristino Jelena Osipowa – kaj 2 aliaj junaj virinoj kontraŭ la milito
Subtenita de pluraj aliaj – kritikita de multaj aliaj, kiuj ankoraŭ kredas la rakontojn de Putin.
Protesto – memfarita feminista kontraŭmilita gazeto – malliberejoj – ekzilo;
En Tallinn subteno al rifugxintoj (ekz-e el Berdjansk – je la Asowa Maro).
Parolata en la franca kaj germana, subtitolita: en, es, it, pl:
<https://www.arte.tv/fr/videos/109868-000-A/russie-la-resistance-feministe/>
<https://www.arte.tv/de/videos/109868-000-A/russland-frauen-gegen-den-krieg/>

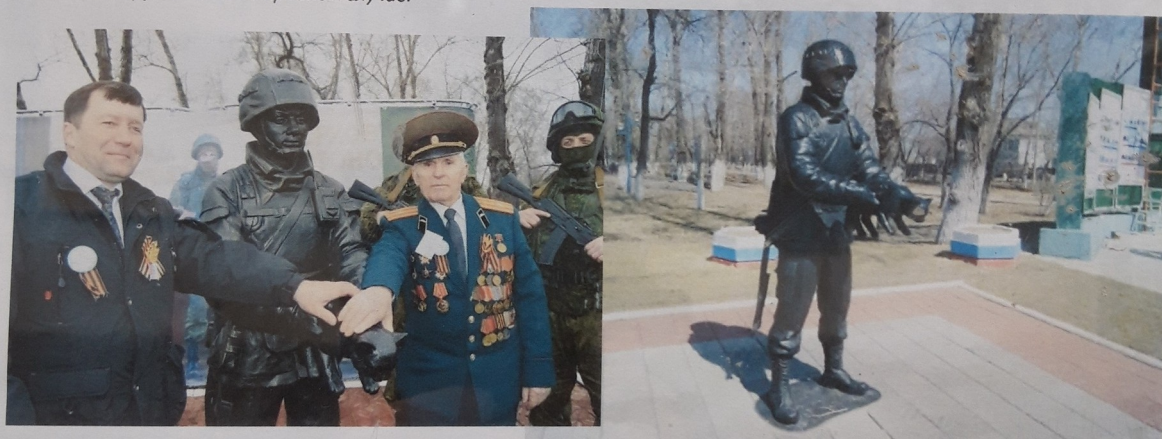
--
2014-02-20 Euxromajdan – 41 / 3 - komenco de la nuna milito
41 manifestaciantoj kaj 3 policistoj estis mortpafitaj dum 3 horoj - laux informo de kuracisto Oleh Musij kiu esploris la mort-pafitajn homojn – tio devus esti la agado de menditaj Snajper-oj kiuj staris alte super la Majdan-placo. Entute mortis (pli ol ?) 80 homoj dum kelkaj tagoj en Februaro. Poste multaj Berkut-anoj fugxis al Rusio; same kiel prezidento Janukovicx, tagon antaux sia mal-oficiigo pere de la ukraina parlamento. Lau trovitaj dokumentoj li planis perfortan fini la manifestaciojn sur Majdan-placo. Jen informoj en pluraj lingvoj, inkluzive de Esperanto:
<https://de.wikipedia.org/wiki/Euromaidan>
<https://eo.wikipedia.org/wiki/E%C5%ADromajdano>
<https://www.welt.de/politik/ausland/article125858476/Tod-auf-Bestellung-Die-Auftragskiller-vom-Maidan.html>

Tui poste Putin organizis la akaperon de Krimeo, Donbas kaj Luhansk pere de kasxitaj soldatoj – t.n. "Verdaj Hometoj" kun rusaj veturiloj kaj armiloj. En Rusio ilia nomo estas "Afablaj Homoj", kion montras monumentoj en du rusaj urboj. Jen foto el urbo Belogorsk, Cxe-Amura Regiono, kun artikolo en rusa kaj germana lingvoj – prezentita sur la vid-tabulo je barilo antaux la Gxenerala Konsulejo de Rusio en Bonn – jen iomete koncizigita traduko:

Monumento por "Afablaj Homoj" en Belogorsk
Instalita 2015 je iniciativo de la urbestro. Montras soldaton en plena grandeco, kiu portas kateto en siaj manoj. La nocio "afablaj homoj" estis dedicxita al soldatoj 2014 post la okazajxoj sur Krimeo. Laux ideo de la auxtoroj la monumento devus substreki la bonajn intencojn de la soldato kaj ties deziron helpi al aliuloj kaj pafi nur je plej ekstrema kazo.

Памятник «Вежливым людям» в Белогорске

установлен в 2015 году по инициативе местного градоначальника. Монумент изображает солдата в полный рост, держащего в руках котёнка. Термин «вежливые люди» вошёл в оборот применительно к военным в 2014 году после событий в Крыму. Памятник по задумке авторов должен подчеркнуть добрые намерения солдата и его желание помочь окружающим и братья за оружие лишь в крайнем случае.

Denkmal für "höfliche Menschen" in Belogorsk

Es wurde 2015 auf Initiative des Ortsbürgermeisters installiert. Das Denkmal zeigt einen Soldaten in voller Größe, der ein Kätzchen in den Händen hält. Der Begriff "höfliche Menschen" wurde im Jahr 2014 nach den Ereignissen auf der Krim für das Militär in Umlauf gebracht. Das Denkmal sollte nach der Idee der Autoren die guten Absichten des Soldaten und seinen Wunsch, anderen zu helfen und nur im Notfall an Waffen zu greifen, unterstreichen.

= =

Korekto (dankon al Ronaldo :)

Operaciojn faras ĥirurgo, armeo faras operacon (ankaŭ laŭ PIV)

- - -

2022-11-22 Ĉu eblas fini la militon pere de diplomatio ?

La kondiĉoj de Ukraino kaj de Rusio montras gigantan diferencon, krome mankis vojo al paco.

Eĉ sekreta diplomatio ne funkciis - la solaj pozitivaj rezultoj de interparolj estis la interŝanĝo de militkaptitoj, kaj dank' al Erdogan la ebleco por Ukraino eksporti la grenon; ĉar tio mankis tutmonde.

Tamen tio ne sufiĉis por reala interparolo pri fino de milito.

La kondiĉoj kaj de Ukraino kaj de Rusio montras gigantan diferencon, do, mankas vojo al paco.

<https://www.arte.tv/de/videos/109460-058-A/ukraine-welche-chancen-hat-die-diplomatie/>

Aktuala komento de AVE/mw (2023-01-25): Ukraino dum la tempo de tiu milito ricevis plurajn defendajn sistemojn. Rusio estis bremsita, tamen povis detruigi loĝdomojn kaj infrastrukturon en multaj ukrainaj urboj; la elparolita celo de Putin estis, neniigi Ukrainon kiel nacio.

La registaro en Germanio finfine - en konsento kun multaj aliaj landoj konvinkiĝis - pretas akcepti ke Leopard-tankoj povas helpi al Ukraino sukcese defendi sian teritorion (en la limoj de la Ukraina Socialisma Sovetrespubliko, kiuj iĝis la limoj de Ukraino), fini la militon.

--

2023-01-25 Raporto pri la Ruĝa Imperio - Sovetunio

Tri-partoj, kaj intervjuoj kaj film-dokumentoj.

Jen la ligilo al la 3-a parto, ĝis la fino de SU. En tiu filmo unu el la temoj estis ke pluraj popoloj en SU komencis ribeli ĉar ili volis ne perdi sian naciecon, sian identecon - komencis en Hungario, GDR, Pollando, Ĉekoslovakio, (mi ne scias kiuj aliaj nacioj), fine de la 80aj jaroj Kartvelio, kaj finfine la 3 nacioj en Baltio.

<https://www.arte.tv/de/videos/097755-003-A/das-rote-imperium-3-3/>

= =

2023-01-19 Rusia civilizo mankas libereco kritiki

Okcidentaj landoj finfine pripensas sendi pli fortajn armilojn, ankoraŭ ne klaras kiajn, ĉar ili estas pli komplikaj; samtempe ju pli la popolo sentas la efikojn al la propraj vivoj kaj ricevas mortajn filojn, edzojn aŭ patrojn, la situacio por ĵurnalistoj en Rusio iĝas malpli facile.

En letero pri la atingoj de la jaro 2022 la Ministerio de Lawrow skribas pri "neŭtraligo de la danĝeroj por la nacia sekureco, ĉar tiuj atingis ne-akcepteblan nivelon..." (www.bonn.mid.ru) kaj "tial la registaro decidis ... komenci specialan operacon ... "

Sed oni ne rajtas nomumi la militon tian; ĉar necese temas pri "**speciala operaco**", kion permesas la UN-Ĉarto en Artikolo 51, je sola kondiĉo ke la propra lando estas atakita. Rusio citas atakon la akaparitajn regionojn Donbas kaj Lugansk. Ukraino volas rehavi ilin, ĉar tiu disiĝo estis operacita de la rusa najbaro - de "afablaj homoj" (soldatoj kaj veturiloj sen blazono).

Ni neniam forgesu ke Ukraino 1994 transdonis la restintajn atomarmilojn al **Rusio**, tiam nuna S. W. Lawrow laboris en la eksterlanda ministrejo (li vivu ankoraŭ 100 jarojn - ...), kiu **garantiis al Ukraino la sendependecon kaj la limojn**, kiujn Ukraino heredis de Sovetunio.

Je la 10a de Oktobro 2022 la **UN-Plenkonsilio** kun granda plimulto - 35 sindetenoj (i.a. de Ĉinio kaj Hindio) kaj nur 5 kiuj restis ĉe la flanko de Rusio - **kondamnis la okazantan agreson**; kiu neniakaze agordiĝas kun la artikolo 51 de la UN-Ĉarto.

--

2023-01-18 Kuraĝaj rusoj kaj rusinoj, inkluzive de patrinoj de soldatoj

Eĉ malgranda opozicia vorto kostas jarojn en gulago - Doshd raportas en ekzilo:

en

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-289-A/russland-unzensiert/>

alia pri cenzuro, malapero de nomoj de artistoj (ekze-e Serebrennikov, ktp.)

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-269-A/russland-unzensiert/>

2023-01-06 Subteno de civiluloj kaj dombestoj en Soledar

Raporto de Anastasia Volkova el Soledar.

videbla dum 1 jaro - en la franca kaj germana:

<https://www.arte.tv/de/videos/107710-296-A/ukrainische-reporter-innen-berichten/>

- - -

2022-11-14 Patrinoj de soldatoj en Rusio demandis / protestis

videbla dum 1 jaro - en la franca kaj germana:

<https://www.arte.tv/de/videos/112159-000-A/russland-soldatenmuetter-protestieren/>

= =

2022-11-28 Intervjuo kun Sabine Adler pri la konflikto inter Rusio kaj Ukrainio

Ŝi estas korespondantino/jurnalisto de germana publika radio-elsendado. Komencis labori por ŝtata radio en la iama GDR.

Respondoj al demandoj de aŭskultantoj:

Kio pri faŝistoj en la ukraina parlamento ? Malpli ol 2%.

Krimeo: Ukrainio ricevis la respondecon pri Krimeo, pro la akvo-provizado.

La antaŭ ĉefministro Angela Merkel ne rimarkis ke la malaltkosta energio el Rusio estas danĝera lulilo. Eĉ post 2014 - kiam Putin akaparigis Krimeon, kaj poste parton de Donbas-kaj Lugansk-regionojn - kiu montris la imperiecan direkton de Putin, ŝi ne hezitis akcepti Nordstream 2, malgraŭ tio ke ĝi ĝenis Ukrainon.

La prezidento de Germanio, Steinmeier simile estis tro proksime al Rusio kaj kritikis manovron de NATO en la Balta-Mara regiono.

Putin kaj liaj geamikoj kritikis: ke la najbara amikeco de Germanio al Rusio estis neglektita - ŝi diras ke tio ne ĝustas kaj montris ekzemplon. Ankaŭ okazis plurflanka kunlaboro en ekonomio kaj scienco.

Putin nur ekde 2007 asertis ke estis garantio de la Okcidento ke ne okazos etendiĝo de NATO; fakte la Ĉarto de Parizo de 1990-11-21 - la fina dokumento de KSKE-pintokonferenco* - garantiis la liberecon decidi al kiu unio ili volas ligiĝi.

La intervjuo estas nur en la germana:

<https://www.ardmediathek.de/video/swr1-leute/sabine-adler-oder-osteuropa-expertin-oder-ukraine-krieg-welchen-kurswechsel-brauchen-wir/swr/Y3JpZDovL3N3ci5kZS9hZXgvczE3NjI4MzA>

Jam en je la 17a de Januaro 2022 la Verda Partio - Omid Noripur - diris ke Nordstream estos ne uzata kiam Rusio atakos Ukrainon aŭ baltiajn ŝtatojn.

<https://www.ardmediathek.de/video/morgenmagazin/gruene-aus-fuer-pipeline-bei-angriff-russlands-auf-ukraine/das-erste/Y3JpZDovL2Rhc2Vyc3RILmRIL21vcmdlbn1hZ2F6aW4vNTEzYjU2YjAtYjc0NS00NDJILTg2MzEtYmZIMDM0MzhmNDI1>

*) jen la ligilo pri KSKE en Esperanto:

https://eo.wikipedia.org/wiki/Pintokunsido_de_Parizo

- -

2022-10-22 Kalumniado, informi FSB pri kritikantoj

Jen kiamaniere studentoj estas metataj sub kontrolo - similas al stalinistaj metodoj.

En ĉiuj 6 lingvoj de ARTE.tv:

<https://www.arte.tv/de/videos/110871-000-A/rusland-denunzieren-um-jeden-preis/>

<https://www.arte.tv/en/videos/110871-000-A/russia-the-risk-of-dissent/>

--

2023-01 Kunvivi inter Estonio kaj Rusio

Kiu legis la libron ka Kalle Kniivilä pri la rusoj en Baltio scias ke Narva, je la limo al Rusio havas la plej altan parton da rusdevenaj homoj en Baltio; parte il jam integriĝis, parte provas integriĝi, parte ne volas integriĝi.

Ankaŭ rilate la milito de Rusio kontraŭ Ukrainio estas diversaj opinioj inter la rusdevenaj homoj.

Malbona ekzemplo estis la T34 kiu staris kiel monumento pri la 2a Mondmilito, kaj estis grava loko por renkontiĝi, ludejo - sed nun estis transportita al muzeo. Por la rusdevenaj estis simbolo de la venko super Nazi-Germanio; por la estonoj estis simbolo pri la rusa agreso; ĉar Estonio ne memvole iĝis parto de SU.

Raporto -videbla ĝis 23a de Novembro 2023 - en la franca kaj germana - parte aŭdeblas estona kaj rusa lingvoj:

<https://www.arte.tv/de/videos/104426-011-A/re-krieg-ums-panzerdenkmal/>

2023-01-03 La Baltiaj k.a. ŝtatoj kaj Rusio

Raporto pri la evoluo dum la lastaj 40 jaroj, kaj aparte post 2022-02-24 !

Kaj pri Kaliningrada Regiono - oni transdonis Orient-Prusion 1946 al la SU.

Rusio estis parto de la la Balta-Mara Konsilio - ĝis Majo 2022, ĉar pere de la milito de Rusio kontraŭ Ukrainio Rusio elĵetis sin el tiu internacia konsilio.

Post la akaparo de parto de Kartvelio 2008 kaj multe pli post la akaparo de Krimeo, Donbas kaj Lugansk la internacia klimato malboniĝis.

Politikistoj de la najbaroj de Rusio kritikis, ke la Okcidente ne vidis ĉi-tiun evoluigon.

Ankaŭ Svedio komencis 2015 estis pli atentema, aparte kiam Rusio pli ofte sendis militaviadilon al la regiono de Gotland. Krome instalas 2 pliajn milit-ŝipojn kaj fortigis sian insulon Gotland. Ĉi-tiu insulo estas facile atingebla de rusaj armiloj el la regiono Kaliningrado.

Ek de 1700 Petro I. militis kontraŭ Svedio; poste Stalin kiu militis kontraŭ Finnlando ĝis tiu lando devis fordoni parton de sia tereno - Karelio (sekvis Finnlandiĝo - do neŭtraleco). Post 2022 Svedio kaj Finnlando rezignis pri sia neŭtraleco, momente ilia aliĝo al NATO estas bremsata de Turkio.

En Finnlando restis 50.000 ruslingvaj homoj el du jarcentoj. En Baltio 2 milionoj, plejparte post 1946. Ankaŭ la cyber-milito estis uzata kontraŭ Estonio, aparte ĉar tie la diĝita infrastrukturo estis plej evoluinta. El tio sekvis ke Estonio estas nuntempe je la pinto.

Mon-lavado: rusa mono estis uzata por aĉeti konstruaĵojn; intertempe finnlando atentis ke rusa mono ne estas uzata por influi la politikon - kaj pro tio en 2018 oni esploris kontraŭ la rusa ekonomisto Pawel Ed. Melnikow kaj lia firmao „Airiston Helmi“.

La kunlaboro kun Rusio reduktiĝis draste - pli ol dum SU. Urbaj ĝemeliĝoj estas „frostigitaj“.

La urbo Riga ŝanĝis la strat-nomon tie kie troviĝas la rusa ambasadejo, al „Strato de Ukraina Sendependeco“.

En okcidentaj landoj oni rimarkis ke kunlaboro kun Rusio havas du-flankan vizaĝon:

Ekonomia kunlaboro kaj politika dependeco - ekzemple la gas-duko Nordstream.

En la franca kaj germana:

<https://www.arte.tv/de/videos/106708-000-A/panik-vor-putin/>

kaj tute koncize pri la decido de Svedio kaj Finnlando partopreni je NATO - en ĉiuj 6 lingvoj:

<https://www.arte.tv/de/videos/108210-043-A/mit-offenen-karten-im-fokus/>

Jen detala artikolo en svisa gazeto pri Melnikow:

la rusa metodo aĉeti strategie interesajn terenojn, laŭdire por konstrui feriajn dometojn. Intertempe montriĝis ke la mono venas de necertaj fontoj, kaj oni supozas ke estas ŝtata agado de Rusio por okupi strategiajn lokojn - ekzemple insuletojn antaŭ Turku, kie ili instalas spionantajn aŭskultilojn. Oni eĉ vidis paralelon al la „verdaj hometoj“ kiuj agadis je la akaparo de Krimeo kaj Donbas; aŭ kiel oni nomis ilin en Rusio „afablaj soldatoj“ - ekzistas tia monumento en for-orienta Siberio (Soldato sen ŝtataj insignoj karesas katon). Pri ili ankaŭ temas en - ankaŭ en Esperanto, sed tie tro koncize.

https://de.wikipedia.org/wiki/Russisch-Ukrainischer_Krieg

https://de.wikipedia.org/wiki/Pawel_Eduardowitsch_Melnikow

<https://www.nzz.ch/international/finnlands-unheimliche-sommerfrischler-ld.1434980>

Interesa legaĵo estas la libro de Kalle Kniivilä pri la loĝantoj de la 3 Baltiaj Ŝtatoj, kie la restantaj rusaj homoj (kelkloke ĝis 40%) nur malrapide integriĝas.